

سوالات و پاسخنامه تشریحی پیشنهادی آزمون

تصدی منصب قضا سال ۹۸

(طبق دفترچه B)

پاسخنامه ارائه شده پیشنهادی می باشد.

قوه قضاییه در سنوات گذشته تاکنون سوالات و کلید آزمون را منتشر ننموده است.

مدت زمان پاسخگویی: ۲۱۰ دقیقه			تعداد سوال: ۱۶۰
تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۵۵	۳۱	۲۵	حقوق مدنی
۷۰	۵۶	۱۵	حقوق تجارت
۹۰	۷۱	۲۰	آیین دادرسی و اجرای احکام مدنی
۱۱۵	۹۱	۲۵	آیین دادرسی و اجرای احکام کیفری
۱۳۵	۱۱۶	۲۰	حقوق جزای عمومی
۱۶۰	۱۳۶	۲۵	حقوق جزای اختصاصی

حقوق مدنی

۳۱- هرگاه چند نفر با هم از یک دین ضمانت کنند، اگر ضمانت به قید شمول تمام دین نباشد، در خصوص این ضمانت و میزان تعهد آن ها، اصولاً کدام مورد صحیح است؟

- ۱) ضمانت صحیح است و حکم به تساوی میزان تعهد آن ها می شود.
- ۲) ضمانت صحیح است و میزان تعهد هر یک با قرعه مشخص می شود.
- ۳) ضمانت صحیح است و حکم به تضامن می شود.
- ۴) ضمانت به دلیل نامشخص بودن میزان تعهد باطل است.

گزینه ۱ صحیح است.

مرحوم دکتر کاتوزیان در حاشیه ۳ از ماده ۶۸۹ ق.م. بیان می دارند: «در موردی که ضمان چند تن از یک مدیون مطلق است در تعبیر اراده طرفین و اثر ضمان اختلاف شده است: در حالتی که همه ضمن یک عقد تمام دین را بر عهده بگیرند ظاهر در تضامن است ولی در موردی که در ضمان ها تصریح به تمام دین نشود، اختلاف وجود دارد که آیا مقصود تسهیم است یا تضامن». فرض سوال مربوط به بخش اخیر، این سخن استاد است و ایشان در حاشیه ۳، جواب را به نحو دقیق بیان فرموده اند. در این حالت با استدلال به اصل عدم تضامن می توان حکم به مسئولیت اشتراکی ضامنین و اصل تساوی مسئولیت (مستفاد از ماده ۱۵۳ ق.م. داد. به تعبیر دیگر چون تضامنی بودن مسئولیت، امری خلاف اصل است و منوط به تصریح در قانون یا قرارداد می باشد لذا مسئولیت ضامنین در فرض سوال با استناد به اصل عدم زیاده و برائت ذمه از دین در بخش مازاد بر سهمشان، مسئولیت اشتراکی و به تساوی است.

۳۲- حمید فوت کرده و فاقد فرزند، برادر و خواهر است. خویشان به جای مانده حمید، پدر، مادر و زوجه هستند. اگر مقدار ترکه ۷۲ واحد باشد، به ترتیب، سهم هر یک از ورثه کدام است؟

- ۱) ۲۴، ۳۰ و ۱۸ (۲) ۳۰، ۲۴ و ۱۸ (۳) ۳۰، ۲۴، ۱۸ و ۱۸ (۴) ۳۰، ۱۸ و ۲۴

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به مواد ۹۰۶ و ۹۱۳ ق.م.

۳۳- مقترض، گندم هایی را که قرض گرفته است، به مقرض می سپارد تا برایش بفروشد و مقروض، گندم ها را پس از گذشت مدت تعیین شده برای بازپرداخت قرض و فروش نرفتن آن ها تصاحب می کند، روابط مقرض و مقترض، به لحاظ حقوقی، با توجه به مقررات عقد قرض، چگونه است؟

- ۱) به دلیل عدم مصرف مورد قرض توسط مقترض، عقد قرض منحل می شود.
- ۲) مقرض حق تصاحب گندم ها را دارد و مقترض بریء الذمه می شود.
- ۳) گندم ها به دلیل عدم مصرف توسط مقترض و منقضی شدن مدت بازپرداخت قرض، مجدداً به ملکیت مقرض در می آید.
- ۴) تصرف مقرض غاصبانه است و باید گندم ها را به مقترض بدهد، اما در نهایت بین دین وی با دین مقترض تهاتر می شود.

گزینه ۴ صحیح است.

پس از تحقق عقد قرض، گندم های مورد قرض به ملکیت مقترض درآمده و سپس مقترض با عقد وکالت در فروش، نمایندگی به مقرض داده تا آن ها را بفروشد. ید مقترض نسبت به گندم ها ید امانی است و وی نبایست نسبت به مورد قرض که ملک مقرض است تعدی یا تفریط نماید (ماده ۶۳۱ ق.م). در حالی که وی آن ها را تصاحب نموده و این امر مصداق بارز تعدی است و موجب غاصبانه و ضمانی شدن ید مقرض می شود (مواد ۶۳۱ و ۳۱۰ ق.م) و موظف به رد گندم ها به مقترض می باشد. البته بخش اخیر گزینه ۴ محل ایراد است. زیرا پس از استیلاهی غاصبانه مقرض بر گندم های مقترض، مسئولیت مقرض به رد عین ایجاد می شود. حال آنکه تعهد مقترض در برابر مقرض به دین دادن مثل گندم ها و در صورت تعذر مثل، قیمت یوم الرد آن هاست و بین مسئولیت به رد عین معین و تعهد به ادای کلی فی الذمه تهاتر رخ نمی دهد. اما به هر تقدیر گزینه ۴ بهترین گزینه از بین گزینه ها می باشد.

۳۴- موضوع جعله، عیب یابی و تعمیر موتور خودروی خارجی بوده و عامل، پس از تلاش و صرف یک روز وقت و قبل از موفق شدن به عیب یابی و تعمیر، قرارداد جعله را فسخ می کند. عامل در خصوص اجرت فعالیتی که انجام داده، از چه حقی برخوردار است؟
 (۱) مطالبه اجرت المسمای کار انجام شده
 (۲) مطالبه اجرت المثل یا اجرت المسمای کار انجام شده
 (۳) هیچ حقی ندارد.
 (۴) مطالبه اجرت المثل کار انجام شده

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به مفهوم مخالف ماده ۵۶۵ ق.م و حاشیه ۲ این ماده در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان. همچنین ماده ۵۶۷ ق.م نیز ملاحظه شود.

۳۵- متین در کیلومترسنج خودرو دستکاری کرده و میزان کارکرد آن را بسیار کمتر از میزان واقعی اش نشان می دهد. عمل وی موجب ترغیب احمد به معامله شده و آن را می خرد. بعد از مدتی، احمد بدون اطلاع از این وضعیت، خودرو را به مدت یک سال به جواد اجاره می دهد. اقدام متین، چه حق (حقوقی) را برای احمد و جواد ایجاد می کند؟

- (۱) حق فسخ برای احمد و جواد
- (۲) فقط حق فسخ برای احمد
- (۳) حق فسخ به استناد خیار عیب برای احمد و به استناد خیار تدلیس برای جواد
- (۴) حق فسخ برای جواد و حق مطالبه ارزش برای احمد

گزینه ۲ صحیح است.

از آنجا که در فرض سوال، متین عملیاتی انجام داده که از روی عمد بوده و موجب فریب احمد شده، لذا مستند به ماده ۴۳۸ ق.م (و حاشیه آن در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر کاتوزیان) خیار تدلیس برای احمد ایجاد می شود و این خیار طبق ماده ۴۵۶ ق.م در عقود دیگر نیز مانند اجاره جاری است. اما در این حالت جواد خیار تدلیس ندارد زیرا عمل فریبنده عمدی توسط احمد نسبت به جواد انجام نشده است. از سوی دیگر اگر آنچه در خودرو رخ داده اگر آن را عیب محسوب کنیم، عیبی که موجب نقصان منفعت یا صعوبت در انتفاع باشد نیست تا موجب خیار عیب در اجاره شود (ماده ۴۷۹ ق.م). لذا جواد خیار عیب هم ندارد. از این رو اقدام متین فقط موجب حق فسخ برای احمد می شود.

۳۶- تعیین فردی از افراد موصی به کلی، با چه کسی است؟ او (آن ها) چه اختیار یا محدودیتی در انتخاب دارند؟

- (۱) موصی له- نمی تواند گران ترین فرد کلی را انتخاب کند.
- (۲) موصی له- می تواند گران ترین فرد کلی را انتخاب کند.
- (۳) ورثه موصی- نمی توانند ارزان ترین فرد کلی را انتخاب کنند.
- (۴) ورثه موصی- می توانند ارزان ترین فرد کلی را انتخاب کنند.

گزینه ۴ صحیح است.

ر.ک به ماده ۸۴۷ ق.م و حاشیه ۱ آن در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان و نیز ماده ۲۷۹ ق.م. لازم به ذکر است که وقتی موضوع تعهد، تأدیه مال کلی (کلی فی الذمه) باشد ضروری نیست که متعهد از فرد اعلای موضوع را انتخاب کند. اما می بایست از فردی که معیوب نباشد انتخاب کند. خواه آن فرد، در سطح پایین یا متوسط باشد؛ هر چند که برخی اساتید در این زمینه معیار متوسط بودن را برگزیده اند اما به نظر می رسد معیار اصلی آن است که مصداق انتخاب شده معیوب نباشد خواه با ارزش مالی متوسط یا پایین.

۳۷- «دست بافت بودن فرش» در یک معامله به عنوان شرط وصف و در معامله دیگر به عنوان معلق علیه قرار گرفته است و در هر دو

معامله معلوم می شود که فرش، دست بافت نبوده است، این دو معامله، به ترتیب، چه وضعیتی پیدا می کنند؟

- (۱) بطلان معامله- قابل فسخ توسط خریدار
(۲) عدم نفوذ معامله- عدم تحقق معامله
(۳) قابل فسخ توسط خریدار- قابل فسخ توسط خریدار
(۴) قابل فسخ توسط خریدار- عدم تحقق معامله

گزینه ۴ صحیح است.

ر.ک به ماده ۲۳۵ ق.م. فقدان شرط صفت بنابر ماده ۲۳۵ ق.م به مشروط له خیار تخلف از شرط صفت می دهد و فقدان شرط تعلیقی (معلق علیه) موجب عدم تحقق معامله می شود. عقد معلق، نوعی عقد مراعی است که وضعیت تحقق یا عدم تحقق کامل آن موکول به تحقق یا عدم تحقق معلق علیه است.

۳۸- یک دستگاه خودروی قدیمی به مدت ۱ سال اجاره داده می شود. در صورتی که استفاده از آن نوع خودرو پس از ۶ ماه به دلیل

آلاینده‌گی زیاد ممنوع شود، اجاره چه وضعیتی پیدا می کند؟

- (۱) حق فسخ مستأجر نسبت به کل مدت و لزوم پرداخت اجرت المثل ۶ ماه نخست
(۲) انفساخ اجاره نسبت به کل مدت و لزوم پرداخت اجرت المثل ۶ ماه نخست توسط مستأجر
(۳) انفساخ اجاره نسبت به ۶ ماه باقیمانده
(۴) حق فسخ مستأجر نسبت به ۶ ماه باقیمانده

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به حاشیه ۵ ماده ۴۸۱ ق.م در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان و نیز وحدت ملاک از مواد ۴۸۳ و ۴۹۶ ق.م.

۳۹- اکبر خودروی خود را در مقابل دو موتورسیکلت معین به بهرام می فروشد. پس از عقد بیع معلوم می شود که یکی از

موتورسیکلت ها متعلق به شخص کریم بوده است. در صورت عدم تنفیذ عقد بیع توسط کریم، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) اکبر در بخشی از مبیع با بهرام شریک می شود و برای اکبر، خیار ایجاد می شود.
(۲) عقد بیع، صحیح است و بهرام باید قیمت موتورسیکلت دیگر را به اکبر بدهد.
(۳) عقد بیع به صورت کامل باطل می شود.
(۴) عقد بیع صحیح است و بهرام باید موتورسیکلت دیگری به اکبر بدهد.

گزینه ۱ صحیح است.

ر.ک به مواد ۲۵۶ و ۴۴۱ ق.م. از آنجا که یکی از موتورسیکلت ها (بخشی از ثمن) متعلق به خریدار نبوده و مالک (کریم) این بخش معامله را که فضولی بوده تنفیذ نموده و باطل می شود؛ لذا می توان گفت که بخشی از مبیع که مقابل این بخش از ثمن قرار گرفته هم به ملکیت خریدار (بهرام) درنیامده و هنوز در مالکیت فروشنده (اکبر) است. از این رو اکبر در بخشی از مبیع با بهرام شریک می شود و از سوی دیگر با استناد به ماده ۴۴۱ ق.م اکبر دارای خیار تبعض صفقه است.

۴۰- در کدام مورد، معامله اصولاً باطل و غیرقابل تنفیذ است؟

- (۱) قرارداد تعهد به انتقال مال مرهون
(۲) معامله مجنون ادواری
(۳) فروش دارو توسط شخصی که مجوز تأسیس داروخانه ندارد.
(۴) معامله صغیر ممیز بدون اذن ولی یا قیم

گزینه ۲ صحیح است.

ر.ک به مواد ۱۲۱۲ و ۱۲۱۳ ق.م و نیز ر.ک به حاشیه ۱ ماده ۱۲۱۲ در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان. قرارداد تعهد به انتقال مال مرهون صحیح است و مخالف با ماده ۷۹۳ ق.م به شمار نمی آید. ماده ۷۹۳ قانون مدنی و رأی وحدت رویه مربوط در این زمینه ناظر به انتقال مال مرهون است نه تعهد به انتقال آن. معامله صغیر ممیز بدون اذن ولی یا قیم اصولاً غیر نافذ و منوط به تنفیذ ولی یا قیم

اوست و استثنائاً اگر صرفاً نافع باشد صحیح و نافذ و اگر صرفاً مضر باشد باطل است. فروش دارو توسط شخصی که مجور تأسیس داروخانه ندارد، قراردادی صحیح است هر چند از ضوابط حرفه ای شغل مربوط هم تخلف شده باشد.

۴۱- در کدام مورد، وصیت صحیح است؟

- ۱) وصیت به نفع نوه ای که دو سال بعد از وقوع وصیت، متولد شده است.
- ۲) هرگاه شخص کشاورزی به موجب وصیت، دختران خود را از ارث بردن زمین کشاورزی محروم کند.
- ۳) وصیت تملیکی به نفع خویشاوند غیرمسلمان
- ۴) وصیت به نتاج حیوانی که به لحاظ علمی و عرفی بچه دار نمی شود.

گزینه ۳ صحیح است.

دلیل بطلان وصیت در گزینه ۱، ماده ۸۵۰ ق.م. در گزینه ۲، ماده ۸۳۷ ق.م (وصیت به حرمان ارث) و در گزینه ۴، حاشیه ۱ ماده ۸۴۲ ق.م در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان می باشد. دلیل صحت وصیت در گزینه ۳، اطلاق لفظ «موصی» در ماده ۸۵۰ ق.م است که در برگیرنده موصی له مسلمان و غیر مسلمان هر دو می شود. همچنین مبانی فقهی قانون مدنی و نظرات فقها چنین تفسیری را تأیید می کند.

۴۲- شخصی در منطقه مسکونی شهری، اسب خود را رها کرده و دیگری، اسب را تحریک کرده و به واسطه رم کردن اسب، پیرزن عابری صدمه می بیند. خسارت بدنی و عاطفی وارده به پیرزن، برعهده چه کسی است؟

- ۱) مالک اسب که در نگهداری آن تقصیر کرده است.
- ۲) شخصی که اسب را ترسانده است.
- ۳) مالک و شخصی که اسب را تحریک کرده، متضامناً مسئول هستند.
- ۴) مالک و شخصی که اسب را تحریک کرده، مشترکاً مسئول هستند.

گزینه ۲ صحیح است.

ر.ک به ماده ۵۲۵ ق.م و ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی.

۴۳- در کدام مورد، عقد مضاربه صحیح است؟

- ۱) در قرارداد مضاربه، عامل شرط کند سهم او از سود تجارت، ماهانه و مبلغ معینی باشد.
- ۲) شخصی با وکیل خود توافق کند پس از وصول طلب موکل، با آن وجه به صورت مشاربه تجارت کند.
- ۳) هرگاه بعد از عقد معلوم شود، مضارب سفیه بوده است.
- ۴) هرگاه در قرارداد شرط شود خسارت وارده، تماماً برعهده مضارب باشد.

گزینه ۲ صحیح است.

شرط مذکور در گزینه ۱، شرط خلاف مقتضای ذات عقد مضاربه می باشد و عقد مضاربه در این حالت منعقد نمی شود (ر.ک به ماده ۵۴۸ ق.م و حاشیه ۱ این ماده در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر ناصر کاتوزیان). معلوم شدن سفیه بودن مضارب در گزینه ۳، موجب غیر نافذ شدن قرارداد مضاربه می شود (ماده ۱۲۱۴ ق.م). شرط مذکور در گزینه ۴، شرط خلاف مقتضای ذات مضاربه بوده و با استناد به ماده ۵۵۸ ق.م باطل و مبطل عقد مضاربه است. اما توافق مذکور در گزینه ۲ هیچ مخالفتی با قواعد آمره مضاربه نداشته و کاملاً صحیح بوده و قرارداد مضاربه به محض توافق موکل یا وکیل محقق می شود.

۴۴- کدام از شروط مفصله زیر، باطل و مبطل عقد است؟

- ۱) شرط فعل در ضمن عقد بیع که اجرای آن در توان هیچ کس نیست.
- ۲) تعهد درمان قطعی بیمار توسط پزشک، در ضمن قرارداد معالجه
- ۳) در عقد مزارعه شرط شود تمام محصول متعلق به عامل باشد و مزارع، اجرت زمین خود را بگیرد.
- ۴) شرط خیار فسخ به مدت مشخص، در صورتی که ابتدای آن معلوم نباشد.

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به ماده ۵۳۲ ق.م. شرط فعل مذکور در گزینه ۱، شرط نامقدور بوده و با استناد به بند ۱ ماده ۲۳۲ ق.م باطل است ولی مفسد عقد نیست. تعهد درمان مذکور در گزینه ۲ نیز همین وضعیت را دارد و باطل است ولی موجب بطلان قرارداد درمان نمی شود. شرط خیار مذکور در گزینه ۴ با استناد به ماده ۴۰۰ ق.م شرط صحیح می باشد و بلااشکال است.

۴۵- محسن مالی را از صغیر به عنوان ودیعه قبول می کند. اگر مال در ید او تلف شود، حکم قضیه چیست؟

(۱) محسن در صورت تقصیر، ضامن است.

(۲) محسن ضامن است.

(۳) اگر صغیر غیرممیز باشد، ضامن است مگر اینکه محسن، بی تقصیری خود را ثابت کند.

(۴) اگر صغیر ممیز بوده است، ضامن نیست مگر اینکه تقصیر محسن ثابت شود.

گزینه ۲ صحیح است.

ر.ک به ماده ۶۱۰ ق.م.

۴۶- حسن اتومبیلی را از جعفر خریداری می کند و مطابق توافق، حواله می دهد که جعفر مبلغ ثمن را از رضا دریافت کند. اگر متعاقب

تحقق حواله، معامله اتومبیل به علت معیوب بودن مبیع، توسط حسن فسخ شود، حکم قضیه چیست؟

(۱) حواله قابل فسخ است.

(۲) حسن حق رجوع به جعفر را ندارد.

(۳) حواله باطل است.

(۴) رضا بری می شود.

گزینه ۴ صحیح است.

ر.ک به بخش اخیر ماده ۷۳۳ ق.م.

۴۷- محمد اتومبیل صفر کیلومتر خود را به مبلغ مشخص و با چک ۳ ماهه به حسین می فروشد و در عقد بیع شرط می کند در صورت

عدم وصول چک، حق فسخ داشته باشد و نیز شرط می کند حسین آپارتمان او را مجاناً نقاشی کند. در سررسید چک، ثمن وصول

نمی شود و محمد مطلع می شود اتومبیل ۱ ماه قبل از سررسید چک، در یک حادثه تلف شده است. حقوق طرفین معامله چگونه است؟

(۱) محمد حق فسخ دارد و حسین باید بدل اتومبیل را مسترد کند و می تواند اجرت عمل نقاشی را مطالبه کند.

(۲) محمد حق فسخ دارد و حسین باید قیمت زمان فسخ اتومبیل را با کسر اجرت عمل نقاشی پرداخت کند.

(۳) محمد فقط حق مطالبه ثمن را دارد.

(۴) محمد حق فسخ دارد و حسین باید قیمت زمان تلف را با کسر اجرت عمل نقاشی پرداخت کند.

گزینه ۲ صحیح است.

در اثر قرارداد مذکور در فرض سوال، آنچه محمد به حسین ارائه می نماید عبارت است از یک اتومبیل صفر کیلومتر و در ازای آن، ارزشی که اخذ

می کند عبارت است از ثمن معامله به علاوه شرط فعل نقاشی رایگان آپارتمان توسط حسین (مشروط علیه). پس از فسخ قرارداد بنابر ماده ۲۴۶

ق.م عوضین و ارزش های اخذ شده باید به طرف مقابل مسترد شود. از این رو حسین اتومبیل را باید مسترد نماید و چون اتومبیل تلف شده، می

بایست قیمت آن را به محمد تسلیم کند اما از طرف دیگر محمد که ثمنی اخذ نموده تا آن را مسترد کند ولی شرط فعلی که به نفع او بود هرچند

که اجرا نشده اما چون واجد ارزش مالی است این ارزش باید به حسین عودت داده شود و معادل این ارزش، اجرت العمل نقاشی است که حق حسین

است.

۴۸- اگر برای ادای قرض اُجلی معین شده باشد، در صورت فوت مدیون، حکم قضیه چیست؟

- (۱) صرفاً در صورتی که ورثه نخواهند ترکه را میان خود تقسیم کنند، طلب بستانکار حال می شود.
- (۲) اگر برای ادای قرض به وجه ملزومی اُجلی معین شده باشد، مقرض نمی تواند قبل از انقضای مدت، طلب خود را مطالبه کند.
- (۳) طلب بستانکار با رعایت تخفیفات مقتضیه حال می شود.
- (۴) در هر حال، طلب بستانکار بدون رعایت تخفیفات مقتضیه حال می شود.

گزینه ۴ صحیح است.

با استناد به ماده ۲۳۱ قانون امور حسبی و حاشیه ۲ ماده ۶۵۱ ق.م. در کتاب قانون مدنی در نظم حقوقی کنونی نوشته مرحوم دکتر کاتوزیان.

۴۹- سارا همسرش را تهدید می کند که اگر یکی از آپارتمان هایش را با ۳۰ درصد تخفیف به پدرش نفروشد، مهریه اش را به اجرا می گذارد و دارایی او را توقیف می کند. شوهر از ترس این قضیه، آپارتمان خود را با ۳۰ درصد زیر قیمت روز، به پدر سارا می فروشد. بیع مزبور، قانوناً چه وضعیتی دارد؟

- (۱) غیرنافذ به دلیل اکراه
- (۲) صحیح و لازم
- (۳) باطل به دلیل فقدان قصد
- (۴) صحیح و قابل فسخ به دلیل خیار غبن

گزینه ۱ صحیح است.

برای تحقق اکراه، شرایطی لازم است که در قانون مدنی و کتب حقوق دانان بیان شده است. اما یکی از آن شرایط این است که اکراه بایستی نامشروع و به ناحق باشد و برای نامشروع و به ناحق بودن اکراه، لازم است که هدف مکره یا وسیله رسیدن به آن هدف یکی از این دو مورد نامشروع باشد. و در صورتی که هم هدف و هم وسیله هر دو مشروع باشند، اکراه رخ نمی دهد. در فرض سوال، هدف سارا (فروش یکی از آپارتمان های همسرش با ۳۰ درصد تخفیف به پدر سارا) نامشروع بوده ولی وسیله رسیدن به این هدف (به اجرا گذاشتن مهریه) مشروع می باشد و شوهر سارا تحت تأثیر تهدید وی، حاضر به فروش آپارتمان با ۳۰ درصد تخفیف به پدر سارا شده است. و طبق ماده ۲۰۳ ق.م، اگر اکراه از طرف شخصی غیر متعاملین هم واقع شود، معامله نفوذ ندارد و در فرض مسأله که اکراه به چنین حالتی صورت گرفته، معامله غیرنافذ است و منوط به تنفیذ مکره یعنی شوهر سارا می شود.

- ۵۰- حسن براساس نمونه، کل محموله یک کشتی را که ۵۰ تن پرتقال مصری است، از محمود خریداری می کند. پس از ورود کشتی به بند و تحویل پرتقال ها معلوم می شود تنها بخشی از محموله با نمونه ارائه شده از حیث اوصاف منطبق است. حکم قضیه چیست؟
- (۱) حسن می تواند عقد را فقط نسبت به پرتقال های غیرمنطبق با نمونه فسخ کند.
  - (۲) حسن می تواند عقد را فسخ با مطالبه ارجش کند.
  - (۳) حسن می تواند عقد را به صورت کامل فسخ کند یا عقد را به همان نحو به طور کامل بپذیرد.
  - (۴) حسن می تواند نسبت به بخش غیرمنطبق با نمونه، تقاضای تبدیل یا مصادق منطبق کند.

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به مواد ۳۵۴ و ۴۱۲ ق.م. دلیل نادرستی گزینه ۱ این است که تبعیض در فسخ ممنوع است و در مواردی که قانونگذار اجازه داده است مثل بحث خیار عیب، مجاز است. دلیل نادرستی گزینه ۲ این است که ارجش در قضیه منتفی است. چون عیبی رخ نداده و در فرض سوال بحث عیب نیست. گزینه ۴ نادرست است، به این دلیل که مبیع، عین مبین بوده نه عین کلی تا امکان تبدیل آن باشد.

- ۵۱- در عقد اجاره یک انبار، خودروی شخصی مستأجر به عنوان اجاره بها تعیین می شود. پس از عقد معلوم می شود نیمی از خودرو متعلق به همسر مستأجر است و او نیز راضی به این معامله نیست. در خصوص وضعیت قرارداد اجاره، کدام مورد صحیح است؟
- (۱) نیمی از منافع انبار همچنان در ملکیت موجر باقی است و می تواند قرارداد اجاره را نسبت به نصف دیگر فسخ کند.
  - (۲) مالکیت نیمی از منافع انبار مجدداً به ملکیت موجر در می آید و به دلیل تبعض صفقه، طرفین حق فسخ قرارداد اجاره را دارند.
  - (۳) اجاره به اعتبار خود باقی است و موجر می تواند قیمت نصف اتومبیل را از مستأجر مطالبه کند.
  - (۴) عقد نسبت به نیمی از منافع مورد اجاره صحیح و نافذ است و هر یک از طرفین می توانند آن را فسخ نمایند.

گزینه ۱ صحیح است.

وقتی که نیمی از خودرو متعلق به شخصی غیر از مستأجر است، و مالک نیمی از خودرو یعنی همسر مستأجر، معامله فضولی را در این بخش رد کرده و راضی نیست، پس عقد اجاره نسبت به قسمتی از عوضین باطل است. و به همین دلیل می توان بیان نمود که نیمی از منافع انبار همچنان در ملکیت موجر باقی است و به مستأجر منتقل نشده است. از طرف دیگر موجر می تواند قرارداد اجاره را با استناد به خیار تبعض صفقه (ماده ۴۴۱ ق.م. فسخ کند. اما برای مستأجر حق فسخ نیست. چون ایراد قرارداد از جانب وی می باشد و تبعیض در معامله به ضرر موجر است و موجر حق فسخ دارد.

۵۲- احمد یک تخته فرش معین دست بافت را از کریم خریداری می کند. پس از عقد، احمد متوجه وجود عیب در رنگ فرش می شود، اما بلافاصله فرش را بدون ذکر عیب به محسن می فروشد. حکم قانونی قضیه کدام است؟

- ۱) محسن در صورت چهل به عیب می تواند بیع خود با احمد را فسخ کرده یا از وی ارش بگیرد.
- ۲) احمد می تواند عقد با کریم را فسخ کند یا از وی مطالبه ارش کند.
- ۳) اگر احمد در واقع فرش را به قیمت فرش معیوب به محسن فروخته باشد، محسن حتی در فرض چهل به عیب، حق فسخ یا مطالبه ارش را ندارد.
- ۴) با فروش و انتقال فرش به محسن، وی قائم مقام احمد شده و می تواند به قائم مقامی از وی عقد بیع اول را فسخ یا مطالبه ارش کند.

گزینه ۱ صحیح است.

دلیل درستی گزینه ۱، ماده ۴۲۲ ق.م می باشد. دلیل نادرستی گزینه ۲، بند ۱ از ماده ۴۲۹ ق.م است که بر اساس آن، احمد نمی تواند معامله با کریم را فسخ کند و تنها می تواند ارش بگیرد. دلیل نادرستی گزینه ۳ این است که وقتی در یک قرارداد جنس معیوبی به شخصی فروخته و یا اجاره داده می شود، یا هر معامله ای روی جنس معیوب انجام می شود، در این حالت اگر گیرنده آگاه از عیب نباشد، خیار عیب دارد و اهمیتی ندارد که دهنده ارزش مالی و کالا را به قیمت یک شیء و کالای معیوب تعیین کرده باشد و توافق روی قیمت کالای معیوب شده باشد یا نه. گزینه ۴ به این دلیل نادرست است که در این حالت قائم مقامی وجود ندارد و محسن قائم مقام احمد در اعمال خیار عیب نسبت به معامله اول نمی شود.

۵۳- پیمانکار ساختمان، یک دستگاه بالابر معین را به مدت یک سال اجاره می کند. پس از چند ماه بدون تعدی و تفریط پیمانکار، قدرت دستگاه کاهش یافته و برای حمل بارهای سنگین دچار مشکل می شود. پیمانکار از چه حقوقی برخوردار است؟

- ۱) می تواند اجازه را از ابتدا فسخ کند و باید اجرت المثل مدت استفاده شده را بپردازد.
- ۲) صرفاً می تواند قرارداد را برای باقیمانده مدت فسخ کند.
- ۳) می تواند اجاره را از زمان حدوث عیب فسخ کند یا تقاضای تقلیل نسبی اجاره بها را نماید.
- ۴) می تواند اجاره را فسخ کند یا موجر را به تحویل دستگاه سالم جایگزین الزام نماید.

گزینه ۲ صحیح است.

ر.ک به ماده ۴۸۰ ق.م. توجه شود که در این حالت مستأجر نمی تواند تقاضای تقلیل نسبی اجاره بها را نماید. چرا که در قانون چنین حقی به وی داده نشده است و تنها بحث حق فسخ در قانون آمده است.

۵۴- در ضمن قرارداد فروش یک دستگاه اتومبیل، فروشنده بر خریدار شرط می کند که منافع یک سال آپارتمانش، از آن فروشنده باشد. فسخ عقد بیع توسط یکی از طرفین، چه تأثیری بر روابط طرفین دارد؟

- ۱) اگر مشروطه له عقد را فسخ کند، شرط نیز منتفی می شود اما اگر مشروط علیه عقد را فسخ کند، مالکیت منافع برای مشروط له باقی می ماند.
- ۲) با فسخ عقد، بیع منحل می شود ولی مالکیت منافع آپارتمان منتفی نشده و فروشنده باید اجرت المثل منافع یک سال را به خریدار بپردازد.
- ۳) با فسخ خریدار، مالکیت منافع برای فروشنده منتفی می شود اما با فسخ فروشنده، مالکیت منافع برای او باقی است.
- ۴) با فسخ عقد، شرط منتفی می شود ولی فروشنده باید اجرت المثل منافع مربوط به زمان قبل از فسخ را به خریدار بپردازد.

گزینه ۴ صحیح است.

بر اساس مبنای ماده ۲۴۶ ق.م.پس از فسخ عقد، طرفین باید ارزش مالی را که بر اثر قرارداد به دست آورده اند مسترد دارند. و چون در این قرارداد منافع یک سال آپارتمان خریدار در قالب شرط نتیجه متعلق به فروشنده شده است، پس با فسخ عقد شرط منتفی شده و فروشنده لازم است که اجرت المثل منافع مربوط به زمان قبل از فسخ را به خریدار بپردازد. تا بدین وسیله ارزش مالی ناشی از شرط نتیجه را عودت دهد. البته عوضین هم از هر کدام از دو طرف به طرف مقابل مسترد خواهد شد.

۵۵- خانم باقری در یک سند محضری، مهریه خود را که ۱۱۰ سکه بهار آزادی در ذمه زوج است، در عوض یک شاخه نبات، به شوهر خود هبه می کند، کدام مورد، صحیح است؟

- ۱) با تحقق هبه و قبض شاخه نبات، مهر ساقط می شود ولی واهب می تواند با رد شاخه نبات از هبه رجوع کند.
- ۲) اساساً هبه ۱۱۰ سکه به دلیل کلی بودن و عدم امکان قبض باطل است.
- ۳) به محض ایجاب و قبول هبه، مهر خانم باقری ساقط می شود و حتی اگر شاخه نبات را دریافت نکرده باشد، حق رجوع از هبه را ندارد.
- ۴) با عقد هبه، مهر ساقط می شود ولی مادام که عوض (شاخه نبات) قبض نشده، خانم باقری می تواند از هبه رجوع کند.

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به ماده ۸۰۶ ق.م. بعد از تحقق عقد هبه طلب نسبت به مهریه، طلب مهریه از زن (طلبکار) به شوهر (مدیون) منتقل شده و دو وصف دائن و مدیون در یک شخص (شوهر) جمع شده و باعث تحقق مالکیت مافی الذمه (ماده ۳۰۰ ق.م) شده و در نتیجه طلب ساقط می شود. در حالتی که طلب (مال موهوبه) ساقط شد، دیگر مال موهوبه وجود ندارد تا بتوان بر اساس ماده ۸۰۳ ق.م از هبه رجوع کرد. از این رو اینکه زن شاخه نبات را از شوهر به عنوان عوض أخذ نموده باشد یا نه، تأثیری در حکم قضیه ندارد. و در واقع فرض سوال مشمول ماده ۸۰۶ ق.م است، نه بند ۲ از ماده ۸۰۳ ق.م.

حقوق تجارت

۵۶- در خصوص پیوند موضوع شرکت با اختیارات مدیران در شرکت با مسئولیت محدود، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) تعیین موضوع شرکت در اساسنامه، به طور ضمنی، اختیارات مدیران را محدود به موضوع شرکت نموده و معتبر می باشد.
- ۲) اختیارات مدیران شرکت با مسئولیت محدود، تنها در شرکت نامه تجدیدپذیر می باشد.
- ۳) مانند شرکت سهامی، مدیران شرکت با مسئولیت محدود، از کلمه اختیارات برای اداره و نمایندگی شرکت برخوردارند و تجدید اختیارات آن ها در برابر اشخاص ثالث معتبر نمی باشد.
- ۴) بر خلاف شرکت سهامی، مدیران شرکت با مسئولیت محدود، هیچ محدودیتی در انجام اعمال حقوقی خارج از موضوع ندارند.

گزینه ۱ صحیح است.

برای تعیین حدود اختیارات مدیر یا مدیران در شرکت با مسئولیت محدود می بایست به ماده ۱۰۵ ق.ت و در شرکت سهامی به ماده ۱۱۸ ل.ا.ق.ت مراجعه نمود. معیار اختیارات مدیر در شرکت سهامی، موضوع شرکت و رعایت صلاحیت های خاص مجامع عمومی می باشد ولی در شرکت با مسئولیت محدود، موضوع شرکت و اساسنامه است. از این رو در شرکت با مسئولیت محدود، با رعایت موضوع شرکت و اساسنامه، هر قراردادی که توسط مدیران این شرکت منعقد شود در مقابل اشخاص ثالث معتبر می باشد. هرچند انعقاد این قرارداد، مخالف با شرکت نامه یا توافقات مدیران و شرکا باشد. از همین رو محدودیت اختیارات مدیران در شرکت نامه و توافقات مدیران با شرکا در برابر اشخاص ثالث معتبر نیست. همچنین هر قراردادی که مدیران شرکت سهامی با رعایت موضوع شرکت منعقد نمایند، در مقابل اشخاص ثالث معتبر است. هرچند این قرارداد، مخالف با محدودیت های تعیین شده مدیران در اساسنامه یا مصوبات مجامع عمومی باشد.

از توضیحات فوق برمی آید که عدم رعایت مفاد اساسنامه در خصوص اختیارات تعیین شده مدیر در شرکت سهامی، ایرادی به قرارداد وارد نمی کند و در شرکت با مسئولیت محدود، قرارداد را مخدوش و غیرنافذ و منوط به تنفیذ شرکت می نماید. از همین رو است که گزینه های ۲، ۳ و ۴ نادرست هستند. اما در خصوص گزینه ۱، باید گفت که وقتی در اساسنامه، حیطه اختیارات مدیران نسبت به عملکردشان مشخص شده باشد و از جمله موضوع شرکت یا هر توافقی میان شرکا و مدیران در اساسنامه آمده باشد اختیارات مدیران محدود به آنچه در اساسنامه تعیین شده، می باشد. به همین دلیل گزینه ۱ صحیح است.

۵۷- دارنده سند تجاری صادره در ایران، مهلت یک ساله اقامه دعوی را رعایت نمی کند. او چه امتیازی را از دست خواهد داد؟

- ۱) صرفاً حق درخواست تأمین خواسته بدون تودیع خسارت احتمالی خوانده
- ۲) حق رجوع به کلیه ظهرنویسان اعم از ظهرنویس انتقال دهنده و ظهرنویس ضامن
- ۳) حق مطالبه وجه از کلیه مسئولین سند
- ۴) حق مراجعه به ظهرنویس یا ظهرنویسان انتقال دهنده سند

گزینه ۴ صحیح است.

ر.ک به مواد ۲۸۹، ۳۰۹ و ۳۱۴ ق.ت. ایراد گزینه ۱، لفظ «صرفاً» می باشد.

۵۸- سفته صادره توسط شرکت سهامی تأدیه نمی شود. مدیران شرکت چه مسئولیتی دارند؟

- ۱) مدیران امضاکننده، تنها پس از ورشکستگی شرکت و عدم کفایت دارایی آن، در برابر دارنده سفته مسئولیت نسبی دارند.
- ۲) تنها در فرضی که سفته برای امور تجاری صادر شده باشد، مدیران امضاکننده، همراه با شرکت در برابر دارنده مسئولیت تضامنی دارند.
- ۳) مدیران امضاکننده، همراه با شخص حقوقی، در برابر دارنده مسئولیت تضامنی دارند.
- ۴) مدیرانی که از طرف شرکت سفته را صادر کرده اند، اصولاً مسئولیتی در برابر دارنده آن ندارند.

گزینه ۴ صحیح است.

وقتی سند تجارتي برات و سفته، به نمایندگی صادر می شود، نماینده اصولاً مسئولیتی نداشته و منوب عنه (کسی که سند به نمایندگی از طرف او صادر شده) مسئولیت دارد. این حکم مستند به قواعد کلی نمایندگی در وکالت، مذکور در ماده ۶۷۴ ق.م است که مسئولیت انجام تعهد و آثار اعمال وکیل را بر عهده موکل می نهد. اما در چک با استناد به ماده ۱۹ و تبصره ۲ ماده ۵ مکرر قانون صدور چک، نماینده و منوب عنه مسئولیت تضامنی دارند.

۵۹- کدام مورد در خصوص صلاحیت و نقش دادگاه در تشکیل مجمع عمومی شرکت سهامی، صحیح است؟

- (۱) تحت هیچ شرایطی دادگاه نمی تواند حکم به تشکیل مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت داده یا آن ها را دعوت کند.
- (۲) در صورت عدم دعوت مجمع از سوی مدیران تصفیه، دادگاه حکم به تشکیل مجمع عمومی صاحبان سهام خواهد داد.
- (۳) تنها در صورتی که دوره مأموریت مدیران پایان یافته و مجمع عمومی برای تعیین مدیران جدید دعوت نشود، دادگاه می تواند به درخواست هر ذی نفع، حکم به تشکیل مجمع عمومی دهد.
- (۴) در شرکت های سهامی، در هر حال دادگاه به درخواست دارندگان حداقل یک پنجم سهام، مجمع عمومی را دعوت می کند یا حکم به انعقاد مجمع می دهد.

گزینه ۲ صحیح است.

ر.ک به ماده ۲۱۹ ل.ا.ق.ت. گزینه های ۱ و ۳ مخالف با ماده ۲۱۹ ل.ا.ق.ت و گزینه ۴ مخالف با ماده ۹۵ ل.ا.ق.ت است.

۶۰- در خصوص ضرورت یا عدم ضرورت قانونی اعطای مهلت توسط دادگاه برای رفع موجبات بطلان یا انحلال شرکت سهامی، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) در صورتی که سمت برخی از مدیران بیش از ۶ ماه بلا تصدی باشد، دادگاه می تواند مهلت ۶ ماهه برای رفع موجب انحلال تعیین کند، اما در خصوص درخواست بطلان این گونه نیست.
- (۲) چنانچه صدور حکم بر بطلان شرکت، به دلیل عدم رعایت مقررات قانونی آن درخواست شود، دادگاه ملزم است مهلتی حداکثر ۶ ماهه را برای رفع ایراد بدهد، اما در مورد درخواست انحلال این گونه نیست.
- (۳) در صورت درخواست بطلان شرکت، دادگاه می تواند مهلتی تا ۶ ماهه برای رفع ایراد اعطا کند، در حالی که در برخی موارد درخواست انحلال، دادگاه باید مهلت ۶ ماهه را اعطا کند.
- (۴) دادگاه در صورت احراز موجبات انحلال یا بطلان شرکت، می تواند بدون دادن مهلت برای رفع اشکال، حکم مقتضی صادر کند.

گزینه ۳ صحیح است.

ر.ک به مواد ۲۷۲ و ۲۰۲ ل.ا.ق.ت

۶۱- در خصوص وعده و مهلت پرداخت سفته، کدام مورد صحیح نیست؟

- (۱) اگر دارنده برای پرداخت سفته مهلتی بیشتر از مواعد قانونی به متعهد سفته بدهد، حق رجوع به ظهرنویس را از دست می دهد.
- (۲) اگر متعهد سفته، وجه آن را پیش از موعد پرداخت کند، در مقابل اشخاصی که نسبت به وجه سفته حقی دارند، مسئول است.
- (۳) در سفته ای که تاریخ تأدیه آن چهار ماه پس از صدور است، روز صدور حساب نخواهد شد.
- (۴) در صورتی که متعهد سفته ورشکست شود، ظهرنویس یا ضامن قبل از اجل سفته ملزم به تأدیه وجه آن نیست.

گزینه ۴ صحیح است.

برای درستی گزینه ۱ به ماده ۲۵۷ ق.ت و در جهت صحت گزینه ۲ به ماده ۲۵۶ ق.ت و برای تأیید گزینه ۳ به ماده ۲۵۵ ق.ت استناد می شود. لازم به ذکر است که مواد فوق الذکر- که در خصوص برات می باشد- با استناد به ماده ۳۰۹ ق.م در مورد سفته نیز لازم الرعایه است. اما نادرستی گزینه ۴ به دلیل مخالفت با ماده ۴۲۲ ق.ت می باشد.

۶۲- در خصوص استحقاق حق العمل کار به دریافت اجرت یا حق العمل، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) در مواردی که حق العمل کار مجاز به معامله با خود است، می تواند مخارج عادیه حق العمل کاری را برداشت کند، اما مستحق دریافت اجرت نیست.
- ۲) اگر حق العمل کار در فروش، قیمتی کمتر از ثمن معامله با آمر حساب کرده باشد، مکلف به پرداخت مابه التفاوت است، اما مستحق حق العمل معامله می باشد.
- ۳) حق العمل کار در خصوص اجرت و حق العمل خود، حق حبس دارد.
- ۴) در صورتی که قرارداد به دلیل تقصیر طرف معامله اجرا نشده باشد، حق العمل کار مستحق اجرت المسمی است.

گزینه ۳ صحیح است.

نادرستی گزینه ۱ مستند به ماده ۳۷۴ ق.ت، نادرستی گزینه ۲، مستند به ماده ۳۷۰ ق.ت و نادرستی گزینه ۴ به دلیل مخالفت با ماده ۳۶۹ ق.ت است. اما صحت گزینه ۳ مستند به ماده ۳۷۱ ق.ت می باشد. لازم به ذکر است که اگر قرارداد به دلیل تقصیر طرف معامله اجرا نشده باشد طبق ماده ۳۶۹ ق.ت، حق العمل کار برای اقدامات خود فقط مستحق اجرتی خواهد بود که عرف و عادت محل معین می نماید. به همین دلیل گزینه ۴ نادرست است.

۶۳- در صورت ظهرنویسی سند تجاری به عنوان وثیقه، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) شخصی که سند تجاری به عنوان وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده است، حق انتقال آن را ندارد.
- ۲) شخصی که سند تجاری به عنوان وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده است، تمامی حقوق دارنده سند تجاری را دارد.
- ۳) در قانون تجارت ایران، ظهرنویسی به عنوان وثیقه ممنوع شده است.
- ۴) ظهرنویسی ورقه تجاری به عنوان وثیقه، براساس مقررات رهن در قانون مدنی صحیح است.

گزینه ۱ صحیح است.

شخصی که سند تجاری به عنوان وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده، دارنده واقعی سند نبوده و به همین دلیل حق انتقال سند را به دیگری ندارد. در واقع چنین شخصی صاحب حق وثیقه بر سند است و حقوق وی شبیه حقوق مرتهن در عقد رهن مطابق قانون مدنی است. ظهرنویسی ورقه تجاری به عنوان وثیقه در قانون مدنی پذیرفته نشده است (ماده ۷۷۴ ق.م) و در قانون تجارت ممنوع نشده است و برخی اساتید حقوق تجارت، آن را پذیرفته اند.

۶۴- در خصوص قبول برات توسط شخص ثالث، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) در تمامی موارد، قبول کننده ثالث در صورت تأدیه وجه برات، حق رجوع به صادرکننده و محال علیه را دارد.
- ۲) قبول کننده ثالث، فقط در برابر شخصی که هنگام قبولی ثالث، دارنده برات بوده و دارنده پس از وی، مسئولیت تضامنی دارد.
- ۳) قبول کننده ثالث، در برابر دارنده و تمامی ظهرنویسان قبل از او، مسئولیت تضامنی دارد.
- ۴) در تمامی موارد، قبول کننده ثالث در صورت تأدیه وجه برات، صرفاً حق رجوع به صادرکننده را دارد.

گزینه ۳ صحیح است.

با قبولی ثالث، وی در مقابل دارنده برات و تمام ظهرنویسان قبل از وی مسئولیت تضامنی دارد. البته با پرداخت وجه برات توسط قبول کننده ثالث، وی حق مراجعه به ظهرنویسی که قبول او از طرف ایشان بوده و نیز به ایادی ماقبل او حق مراجعه دارد.

۶۵- در کدام یک از موارد زیر، تصرفات حقوقی تاجر ورشکسته، غیرنافذ یا باطل است؟

۱) اجیر شدن در برابر دستمزد	۲) طلاق زوجه خود
۳) تصرف مالی در اموال مولی علیه خویش	۴) فروش مال التجاره برای امرار معاش خانواده

گزینه ۴ صحیح است.

گزینه های ۱، ۲ و ۳ هیچ کدام از جمله تصرفات ممنوعه مذکور در ماده ۴۱۸ ق.ت (مداخله در اموال و حقوق مالی ورشکسته که موثر در تأدیه دیوان او باشد) نبوده اما گزینه ۴ چنین تصرفی بوده و باطل است. البته بنا بر نظر برخی حکم چنین اعمال ممنوعه ای، غیرنافذ می باشد.

۶۶- بعد از انعقاد قرارداد ارفاقی و تصدیق دادگاه، کشف می شود که در گزارش مدیر تصفیه به دلیل اشتباه اساسی و غیر عمد او، دارایی و قروض تاجر به میزان واقعی ذکر نشده است. قرارداد ارفاقی چه وضعیتی دارد؟
(۱) باطل (۲) صحیح و نافذ (۳) صحیح و قابل فسخ (۴) غیر نافذ و منوط به تنفیذ طلبکاران

گزینه ۲ صحیح است.

رک به مواد ۴۹۲ و ۴۹۰ ق.ت. بنابر ماده ۴۹۰ ق.ت. در صورت کشف حیل و عدم اعلام قدر حقیقی میزان دارایی یا مقدار قروض، امکان اقامه دعوای بطلان قرارداد ارفاقی وجود دارد. فلذا اشتباه غیر عمد هر چند اساسی هم باشد موجب بطلان قرارداد ارفاقی نمی باشد و این قرارداد صحیح و نافذ است.

۶۷- اگر در شرکت سهامی خاص، مخالف هیئت مدیره با نقل و انتقال سهام غیر موجه باشد، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) دادگاه، هیئت مدیره را ملزم به موافقت می کند.
- (۲) نقل و انتقال سهم به هیچ وجه ممکن نیست.
- (۳) دادگاه، شرکت را ملزم به پذیرش خروج سهامدار از شرکت می کند.
- (۴) مرجع ثبت، هیئت مدیره را ملزم به موافقت می کند.

گزینه ۱ صحیح است.

با توجه به صفحات ۳۰۸ و ۳۰۹ کتاب حقوق شرکت های تجاری (ویراست دوم: با تجدید نظر و اضافات) نوشته دکتر محمد رضا پاسبان.

۶۸- اگر تاریخ توقف، همان تاریخ صدور حکم ورشکستگی باشد، در خصوص طلبکاری که تمام طلب خود را قبل از صدور حکم وصول کرده است، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) ممکن است ذی نفع در اعتراض به تاریخ توقف باشد.
- (۲) اگر خواننده دعوی ورشکستگی نیز باشد، ذی نفع در اعتراض به تاریخ توقف است.
- (۳) ذی نفع در اعتراض به تاریخ توقف نیست.
- (۴) ذی نفع در اعتراض به تاریخ توقف است.

گزینه ۳ صحیح است.

از آنجا که در فرض سوال، تاریخ توقف همان تاریخ صدور حکم ورشکستگی است و طلبکار قبل از تاریخ حکم- که همان تاریخ توقف نیز بوده- طلب خود را اخذ نموده است و از سوی دیگر پرداخت دین از سوی تاجر ورشکسته و اخذ طلب توسط طلبکار از تاجر ورشکسته بعد از تاریخ توقف باطل (بند ۲ ماده ۴۲۳ ق.ت.) و موجب تحقق جرم ورشکستگی به تقصیر (بند ۴ ماده ۵۴۱ ق.ت.) می شود. لذا عمل پرداخت دین توسط ورشکسته در فرض سوال عملی صحیح بوده و طلبکار به حقیقت رسیده است. از این رو وی نفعی در اعتراض به تاریخ توقف ندارد هر چند که او خواننده دعوای ورشکستگی هم باشد چرا که جریان قضایی و حکم صادره به نفع او پیش رفته است. از سوی دیگر اگر گزینه ۲ را صحیح بدانیم، گزینه ۱ نیز می تواند در این سوال صحیح باشد و به همین دلیل گزینه های ۱ و ۲ رد می شوند. با توضیحات فوق، درستی گزینه ۳ و نادرستی گزینه ۴ نیز مشخص می شود.

۶۹- بانک مطابقت امضای صادرکننده چک را با نمونه موجود در بانک گواهی نمی کند. کدام مورد راجع به سند تجاری مزبور، صحیح است؟

- (۱) چک محسوب نمی شود.
- (۲) چک محسوب می شود.
- (۳) اگر احراز شود که امضا متعلق به صاحب حساب است، چک محسوب می شود.
- (۴) فقط در برابر ثالث ناآگاه چک محسوب می شود.

گزینه ۲ صحیح است.

علی رغم بیان مواد ۲، ۳ و ۴ قانون صدور چک در خصوص مطابقت یا عدم مطابقت امضای صادرکننده چک با نمونه امضای موجود از او در بانک و اهمیت دادن به این قضیه در مواد فوق الذکر و ترتیب احکام قانونی بر هر یک از این دو حالت، اما نمی توان گفت که چکی که فاقد مطابقت امضای صادرکننده با نمونه امضای موجود در بانک باشد بر فرض وجود سایر شرایط چک، چک محسوب نمی شود. چنین سند تجارتي چک محسوب می شود هرچند دارنده آن، از ضمانت اجرای ثبتي برای استحقاق وجه چک بی بهره می شود. (ماده ۲ قانون صدور چک).

۷۰- حق تقدم خريد سهم، در کدام از انواع افزايش سرمايه شرکت سهامی موضوعیت دارد؟

- ۱) فقط در افزايش سرمايه در شرکت سهامی عام بورسی
- ۲) فقط در افزايش سرمايه از طريق افزايش مبلغ سهم در شرکت سهامی عام
- ۳) در همه انواع افزايش سرمايه
- ۴) فقط در افزايش سرمايه از طريق افزايش تعداد سهم

گزینه ۴ صحیح است.

ر.ک به ماده ۱۶۶ ل.ا.ق.ت

آیین دادرسی و اجرای احکام مدنی

۷۱- رأی «ایجاد رویه»، در کدام مورد صادر می شود؟

- (۱) در موارد مشابه، آرای متعارض از شعب مختلف دیوان عدالت اداری یا دیوان عالی کشور صادر شده باشد.
- (۲) در موضوع مشابه، حداقل پنج رأی مشابه از شعب دیوان عدالت اداری یا دیوان عالی کشور صادر شده باشد.
- (۳) در موضوع واحد، حداقل پنج رأی مشابه از دو یا چند شعبه دیوان عدالت اداری صادر شده باشد.
- (۴) در موضوعات مشابه، حداقل پنج رأی متعارض از شعب مختلف دیوان عدالت اداری صادر شده باشد.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۹۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲، هرگاه در موضوع واحد حداقل پنج رأی مشابه از دو یا چند شعبه صادر شده باشد، رئیس دیوان می تواند موضوع را در هیئت عمومی مطرح و تقاضای تسری آن را نسبت به موضوعات مشابه نماید. در صورتی که هیئت عمومی آرا صادر شده را صحیح تشخیص دهد آن را برای "ایجاد رویه" تصویب می نماید. این رأی برای سایر شعب دیوان، ادارات و اشخاص حقیقی و حقوقی مربوط لازم الاتباع است.

۷۲- اداره اوقاف و امور خیریه، دعوای مطالبه خسارت به مبلغ یک صد میلیون ریال را به تصدی از موقوفه ای مجهول التولیه در شورای حل اختلاف مطرح می کند. کدام مورد صحیح است؟

- (۱) به دلیل مجهول التولیه بودن موقوفه، شورا فاقد صلاحیت رسیدگی است.
- (۲) شورا واجد صلاحیت رسیدگی است.
- (۳) به دلیل دولتی و عمومی بودن مال موضوع دعوا، شورا فاقد صلاحیت رسیدگی است.
- (۴) به دلیل دولتی بودن اداره اوقاف و امور خیریه، شورا فاقد صلاحیت رسیدگی است.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۱ و بند «الف» ماده ۹ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۱۴. خواهان دعوا در فرض سوال شخصیت حقوقی موقوفه است که مستقل از اداره اوقاف و امور خیریه می باشد بنابراین شورای حل اختلاف واجد صلاحیت برای رسیدگی است.

۷۳- در قانون پیش فروش ساختمان (۱۳۸۹)، کدام روش برای حل و فصل اختلافات طرفین، پیش بینی شده است؟

- (۱) داوری
- (۲) سازش
- (۳) کارشناسی
- (۴) میانجی گری

گزینه ۱ صحیح است.

به موجب ماده ۲۰ قانون پیش فروش ساختمان مصوب ۱۳۸۹، کلیه اختلافات ناشی از تعبیر، تفسیر و اجرای مفاد قرارداد پیش فروش ساختمان توسط هیات داوران متشکل از یک داور از سوی خریدار، یک داور از سوی فروشنده و یک داور مرضی الطرفین و در صورت عدم توافق بر داور مرضی الطرفین یک داور با معرفی رئیس دادگستری شهرستان مربوطه انجام می پذیرد.

۷۴- حمید مبلغی از جواد قرض می گیرد، به هنگام سررسید به این فکر می افتد که از تأدیه فرار کند، لذا با مبلغ مزبور، تلفن مورد نیاز خود را خریداری می کند. کدام مورد در خصوص تلفن مزبور، صحیح است؟

- (۱) جزو مستثنیات دین بوده و قابل توقیف نیست.
- (۲) عیناً متعلق به طلبکار است.
- (۳) به عنوان جریمه اخذ و محکوم به از محل آن استیفا می شود.
- (۴) جزو مستثنیات دین نبوده و در هر حال، قابل توقیف است.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به بند «و» ماده ۲۴ قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی. با ماده ۲۵ همان قانون مقایسه شود.

۷۵- مرجع تجدیدنظر از رأی قاضی شورای حل اختلاف، در دعوای مطالبه مهریه، کدام است؟

- (۱) دادگاه تجدیدنظر استان
(۲) اساساً رأی مذکور، قطعی است.
(۳) دادگاه عمومی حقوقی
(۴) دادگاه خانواده

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به رأی وحدت رویه شماره ۷۷۳ - ۲۰/۹/۱۳۹۷ هیأت عمومی دیوان عالی کشور که بیان می دارد:

«هر چند صلاحیت دادگاه خانواده نسبت به دادگاه عمومی حقوقی ذاتی است و در رأی وحدت رویه شماره ۷۶۹ - ۲۶/۴/۱۳۹۷ هیأت عمومی دیوان عالی کشور بر این امر تأکید شده است، لکن چون طبق بند ج ماده ۹ قانون شوراها حل اختلاف مصوب سال ۱۳۹۴ که از حیث تاریخ تصویب مؤخر بر قانون حمایت خانواده است، پاره‌ای از دعوای خانوادگی تا نصاب مقرر در بند «الف» آن ماده در صورتی که مشمول ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده نباشد در صلاحیت آن شورا قرار گرفته و ماده ۲۷ همان قانون نیز علی‌الاطلاق مرجع تجدیدنظر از کلیه آراء قاضی شورا را حسب مورد دادگاه عمومی حقوقی یا کیفری همان حوزه قضایی قرار داده و آراء راجع به دعوای خانوادگی از شمول این حکم مستثنا نگردیده است، بنابراین آراء قاضی شورا در دعوای خانوادگی نیز قابل تجدیدنظر در دادگاه عمومی حقوقی است و رأی شعبه سی و ششم دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد به اکثریت آراء صحیح و قانونی تشخیص می‌شود. این رأی طبق ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاهها و سایر مراجع اعم از قضایی و غیر آن لازم‌الاتباع است.»

۷۶- رؤیت اوراق قضائی در سامانه ابلاغ توسط مخاطب، چه نوع ابلاغی است؟ کدام مورد در خصوص آثار آن، صحیح است؟

- (۱) قانونی - واجد برخی آثار ابلاغ واقعی
(۲) واقعی - فاقد برخی آثار ابلاغ واقعی
(۳) قانونی - فاقد کلیه آثار ابلاغ واقعی
(۴) واقعی - واجد کلیه آثار ابلاغ واقعی

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۱۳ آیین نامه قانون ابلاغ الکترونیک مصوب ۹۵، رویت ابلاغ قضایی در سامانه ابلاغ با ثبت زمان و سایر جزئیات ذخیره می شود و کلیه آثار واقعی بر آن مترتب است.

۷۷- در کدام مورد، ذی نفع می تواند از نماینده غیر وکیل دادگستری در دادگاه استفاده کند؟

- (۱) امور فوری
(۲) امور حسبی
(۳) دعوای خانوادگی
(۴) دادرسی فوری

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۱۵ قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹، نماینده در امور حسبی می تواند وکیل یا غیر آن باشد.

۷۸- رسیدگی به دعوای جبران خسارت ناشی از تقصیر قاضی دادگاه تجدیدنظر استان خوزستان که ساکن دزفول است، در صلاحیت

کدام مرجع است؟

- (۱) دادگاه عمومی حقوقی اهواز
(۲) دادگاه عالی انتظامی قضات
(۳) دادگاه عمومی حقوقی دزفول
(۴) دادگاه عمومی حقوقی تهران

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۳۰ قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۹۰: «رسیدگی به دعوای جبران خسارت ناشی از اشتباه یا تقصیر قاضی موضوع اصل یکصد و هفتاد و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، در صلاحیت دادگاه عمومی تهران است. رسیدگی به دعوای مذکور در دادگاه عمومی منوط به احراز تقصیر یا اشتباه قاضی در دادگاه عالی است.»

۷۹- کدام مورد در خصوص نحوه صدور رأی در هیئت موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع و اعتراض به آن، صحیح است؟

- ۱) با اکثریت آرای اعضای حاضر در هیئت صادر شده و قابل اعتراض در دادگاه است.
- ۲) با اکثریت آرای اعضای هیئت صادر شده و قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است.
- ۳) توسط قاضی عضو هیئت صادر شده و قابل اعتراض در دادگاه است.
- ۴) با اکثریت آرای اعضای هیئت صادر شده و قابل اعتراض در دادگاه است.

گزینه ۳ صحیح است.

طبق ماده واحده قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگل ها و مراتع اصلاحی مصوب ۸۷، قاضی هیئت پس از اعلام نظر کارشناسی هیئت، رأی صادر می کند و این رأی قابل اعتراض در شعب دادگاه بدوی و تجدیدنظر می باشد.

۸۰- در کدام صورت، می توان مال منقولی را که خارج از محل سکونت یا محل کار محکوم علیه است، توقیف کرد؟

- ۱) دلایل و قرائن کافی بر احراز مالکیت محکوم علیه بر آن، در دست باشد.
- ۲) سند رسمی یا حکم قطعی دال بر تعلق آن به شخص ثالث، موجود نباشد.
- ۳) فقط اگر سند رسمی یا حکم قطعی دال بر مالکیت محکوم علیه بر آن، موجود باشد.
- ۴) ثالث نسبت به آن، ادعای مالکیت نکرده یا آن را متعلق به دیگری معرفی نکند.

گزینه ۱ صحیح است.

به موجب ماده ۶۲ قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶، اموال منقولی که خارج از محل سکونت یا محل کار محکوم علیه باشد در صورتی توقیف می شود که قرائن و دلایل کافی بر احراز مالکیت محکوم علیه وجود داشته باشد.

۸۱- داور یک پرونده، خوانده را به «انجام تعهدات با استرداد مبلغ دریافتی» محکوم می کند. رأی داور چگونه اجرا می شود؟

- ۱) رأی با رعایت ترتیب اولویت مورد نظر داور، اجرا می شود.
- ۲) موضوع رأی معین نبوده و لذا رأی قابل اجرا نیست.
- ۳) رأی مبهم بوده و پس از رفع ابهام توسط دادگاه، اجرا می شود.
- ۴) رأی مبهم بوده و پس از رفع ابهام توسط داور اجرا می شود.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۲۸ قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی ماده ۲۸: رأی داور که موضوع آن معین نیست قابل اجرا نمی باشد.

۸۲- کدام یک از تخلفات زیر، می تواند منجر به انفصال دائم قاضی از خدمات دولتی شود؟

- ۱) استنکاف از رسیدگی و امتناع از انجام وظایف قانونی
- ۲) خودداری از اعتبار دادن به مفاد اسناد ثبتی، بدون جهت قانونی
- ۳) خروج از بی طرفی در انجام وظایف قضائی
- ۴) سوءاستفاده از اموال دولتی، عمومی و توقیفی

گزینه ۳ صحیح است.

به موجب ماده ۱۶ و ۱۷ قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۹۰

ماده ۱۶: هر گاه یک ادعا راجع به خواندگان متعدد باشد که در حوزه های قضائی مختلف اقامت دارند یا راجع به اموال غیر منقول متعددی باشد که در حوزه های قضائی مختلف واقع شده اند، خواهان می تواند به هریک از دادگاههای حوزه های یادشده مراجعه نماید.
ماده ۱۷: هر دعوایی که در اثنای رسیدگی به دعوای دیگر از طرف خواهان یا خواننده یا شخص ثالث یا از طرف متداعیین اصلی بر ثالث اقامه شود، دعوای طاری نامیده می شود. این دعا اگر با دعوای اصلی مرتبط یا دارای یک منشاء باشد، در دادگاهی اقامه می شود که دعوای اصلی در آنجا اقامه شده است.

۸۳- خواهان پس از ختم مذاکرات، بدون اخذ رضایت خواننده با صرف نظر کردن از دعوای خود به طور کلی، با تقدیم لایحه ای، دعوای خویش را مسترد می کند. دادگاه چه قراری صادر خواهد کرد؟
(۱) رد دعوا (۲) هیچ قراری (۳) سقوط دعوا (۴) ابطال دادخواست

گزینه ۳ صحیح است.

به موجب ماده ۱۰۷ ق.آ.د.م، در صورتی که خواهان پس از ختم مذاکرات به طور کلی از دعوای خود صرف نظر کند دادگاه قرار سقوط دعوا صادر می نماید.

۸۴- در صورت موجود شرایط، مطالبه خسارت ناشی از کدام یک از موارد زیر، بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی مدنی از جمله تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی، صورت می گیرد؟
(۱) ارتکاب جرم (۲) اجرای قرار تأمین خواسته (۳) اجرای قرار دستور موقت (۴) همه موارد

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به مواد ۱۲۰ و ۳۲۴ ق.آ.د.م.

در خصوص مطالبه خسارت ناشی از اجرای دستور موقت طبق ماده ۳۲۴ متقاضی مطالبه خسارت بایستی با طرح دعوا خسارت خود را مطالبه نماید و طرح دعوا مستلزم تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی است. همچنین در خصوص گزینه ۱ نیز لازم به ذکر است در امور کیفری در برخی جرایم قانونگذار رد مال پیش بینی نموده است. مانند جرایم سرقت، کلاهبرداری و ... در این جرایم برای مطالبه خسارت که همان رد مال است نیازی به تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی نیست اما در سایر جرایم مستند به ماده ۱۵ و ۱۶ قانون آیین دادرسی کیفری برای مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم رعایت تشریفات آیین دادرسی مدنی و پرداخت هزینه دادرسی الزامی است.

۸۵- اگر رأی فرجام خواسته به صورت حکم صادر شود ولی از حیث استدلال و نتیجه، منطبق با قرار بوده و متضمن اشکال دیگری نباشد، دیوان عالی کشور چه خواهد کرد؟
(۱) آن را قرار تلقی و تأیید می کند.
(۲) آن را نقض و بلاارجاع می کند.
(۳) آن را نقض و برای صدور قرار، به دادگاه صادرکننده ارجاع می کند.
(۴) آن را نقض و برای صدور قرار، به دادگاه هم عرض ارجاع می کند.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۴۰۳ ق.آ.د.م.

اگر رأی دادگاه به صورت حکم صادر شود ولی از حیث استدلال و نتیجه منطبق با قرار بوده و متضمن اشکال دیگری نباشد دیوان عالی کشور آن را قرار تلقی و تأیید می نماید.

۸۶- احمد که به عنوان داور مرضی الطرفین در قرارداد داوری تعیین شده است، در بیستم خرداد ماه داوری را آغاز کرده و در بیستم شهریور ماه رأی داوری را صادر و تسلیم می کند. کدام مورد در خصوص این رأی صحیح است؟
(۱) غیرنافذ و فاقد قابلیت استناد است. (۲) صحیح است، ولی فاقد قابلیت اجرایی می باشد. (۳) باطل و فاقد قابلیت اجرایی است. (۴) صحیح و دارای قابلیت اجرایی است.

گزینه ۴ صحیح است.

چون مدت داوری در فرض سوال تعیین نگردیده بنابراین مستند به تبصره ماده ۴۸۴ مدت داوری سه ماه می باشد و در این خصوص لازم نیست ماه ها ۳۱ روزه محاسبه شوند چون به طور کلی قانونگذار قائل به این شده که هر ماه سی روز است. بنابراین یکم هر ماه تا یکم ماه بعد سی روز در نظر گرفته می شود اما جایی که در قانون مواعد روزانه در نظر گرفته شده برای روزها، روزهای سی و یکم تا سی و یکم هر ماه محاسبه می شود.

۸۷- در دعوی اعسار نسبت به هزینه دادرسی دعوی مطالبه وجه برات، خواندگان دو نفر بودند که یکی از آنان مقیم خارج و در دادرسی حاضر و دیگری مقیم ایران و در دادرسی غایب بوده است. محکوم علیه مقیم ایران، ظرف چه مدتی می تواند از حکم اعسار صادره در این دعوا واخواهی کند؟

- (۱) ده روز (۲) دو ماه (۳) بیست روز (۴) حق واخواهی ندارد.

گزینه ۴ صحیح است.

به موجب ماده ۵۰۷ ق.آ.د.م، حکم صادره در خصوص اعسار، در هر حال حضوری است، بنابراین قابلیت واخواهی ندارد.

۸۸- رأی اصراری در کدام صورت، در هیئت عمومی شعب دیوان عالی کشور مطرح می شود؟

- (۱) صرف فرجام خواهی از رأی اصراری (۲) صرف صدور رأی اصراری
(۳) صرف عدم پذیرش استدلال دادگاه توسط شعبه دیوان (۴) نقض رأی اصراری توسط شعبه دیوان

گزینه ۳ صحیح است.

به موجب ماده ۴۰۸ ق.آ.د.م، چنانچه شعبه دیوان عالی کشور استدلال دادگاه را در خصوص رأی اصراری نپذیرد پرونده در هیات عمومی شعب حقوقی مطرح می گردد.

۸۹- در صورت صدور رأی دادگاه نخستین بر رد دعوا در دعوی تصرف عدوانی، دستور موقت صادره از آن دادگاه مبنی بر منع خوانده از ایجاد آثار تصرف، تا چه زمانی معتبر است؟

- (۱) در هر صورت، دستور موقت تا تعیین تکلیف قطعی دعوا معتبر باقی می ماند.
(۲) با این رأی، دستور موقت نیز مرتفع می شود.
(۳) فقط اگر رأی صادره «حکم» باشد، دستور موقت تا تعیین تکلیف قطعی، معتبر قطعی می ماند.
(۴) فقط اگر رأی صادره «قرار» باشد، دستور موقت تا تعیین تکلیف قطعی، معتبر باقی می ماند.

گزینه ۲ صحیح است.

به موجب ماده ۱۷۴ قانون آیین دادرسی مدنی دستور موقت صادره در دعوی تصرف عدوانی با صدور رأی به رد دعوا مرتفع می شود مگر اینکه مرجع تجدید نظر دستور مجددی در این خصوص صادر نماید.

۹۰- اگر مفاد یک گزارش اصلاحی، علاوه بر موضوع دعوی مطروحه، شامل موضوع و تعهدات دیگری نیز باشد، آیا می توان تمام آن ها را در قالب گزارش اصلاحی مزبور، از طریق اجرای احکام دادگستری اجرا کرد؟

- (۱) خیر، فقط مفاد راجع به دعوی مطروحه از طریق اجرای احکام دادگستری قابل اجراست.
(۲) بلی، تمام مفاد گزارش اصلاحی از طریق اجرای احکام دادگستری قابل اجراست.
(۳) بلی، مشروط بر اینکه مفاد مربوط به سایر موضوعات و تعهدات، از موضوع دعوی مطروحه، قابل تفکیک نباشد.
(۴) بلی، مشروط بر اینکه مفاد مربوط به سایر موضوعات و تعهدات، با موضوع دعوی مطروحه، از یک منشأ باشد.

گزینه ۲ صحیح است.

به موجب ماده ۱۸۴ ق.آ.د.م، مفاد گزارش اصلاحی مانند احکام دادگاه به موقع اجرا گذاشته می شود چه اینکه سازش مخصوص به دعوی مطروحه بوده یا شامل دعاوی یا امور دیگری باشد.

آیین دادرسی و اجرای احکام کیفری

۹۱- کدام یک از نهادهای زیر، در مرحله اجرای احکام قابل اعمال است؟

- (۱) نیابت (۲) قرار نظارت قضائی (۳) اناطه (۴) احاله

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۱۳۷ آیین نامه نحوه اجرای احکام حدود، سلب حیات، قطع عضو، قصاص نفس و عضو و جرح، دیات، شلاق، تبعید، نفی بلد، اقامت اجباری و منع از اقامت در محل یا محل های معین.

۹۲- چنانچه بین رئیس دادگاه بخش و دادستان شهرستان که در حوزه آن، دادگاه کیفری یک تشکیل نشده است. در فرآیند تحقیقات مقدماتی ناظر به جرم سرقت (با مجازات ۵ تا ۲۰ سال حبس) مطابق قانون اختلاف حاصل شود، مرجع حل اختلاف کجاست؟

- (۱) نزدیک ترین دادگاه کیفری یک
(۲) اختلاف قابل تحقق نیست و مطابق نظر رئیس دادگاه بخش اقدام می شود.
(۳) دادگاه کیفری دو
(۴) دادگاه کیفری یک مرکز استان

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک. رئیس دادگاه بخش در جرایم موضوع ماده ۳۰۲، به جانشینی بازپرس اقدامات قانونی را انجام داده و تمام مقررات حاکم در خصوص روابط دادستان و بازپرس، در مورد رئیس دادگاه بخش و دادستان شهرستان نیز وجود دارد. فلذا در صورت اختلاف بین آن دو، دادگاه صالح به رسیدگی به اصل جرم، حل اختلاف می کند که در فرض سوال، دادگاه کیفری یک است. ولی به دلیل عدم تشکیل دادگاه کیفری یک در آن حوزه، مستند به ماده ۲۷۱، حل اختلاف بر عهده دادگاه کیفری دو همان حوزه است.

۹۳- مرجع حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه نظامی یک و دو در دو حوزه قضائی یک استان، کدام است؟

- (۱) همان مرجع حل اختلاف بین دادگاه کیفری یک و دو
(۲) دیوان عالی کشور، چون اختلاف در صلاحیت محلی نیست.
(۳) دادگاه تجدیدنظر نظامی
(۴) اختلاف قابل تحقق نیست.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۶۰۰ ق.آ.د.ک. در صورت اختلاف بین دادگاه کیفری دو و دادگاه کیفری یک مستقر در یک استان، حل اختلاف بر عهده دادگاه تجدیدنظر استان است. ولی در صورت اختلاف صلاحیت بین دادگاه نظامی دو و دادگاه نظامی یک مستقر در یک استان، نظر دادگاه نظامی یک متبع است.

۹۴- قرار بازداشت موقت صادره در مرحله تحقیقات مقدماتی در خصوص جرایمی که رسیدگی و صدور حکم آن ها به عهده دادگاه بخش است، پس از صدور، به تأیید کدام مرجع می رسد؟

- (۱) دادستان شهرستان مربوط
(۲) نیاز به تأیید ندارد.
(۳) اگر توسط رئیس دادگاه بخش صادر شود، دادرس علی البدل و برعکس
(۴) رئیس دادگاه بخش که وظیفه دادستان را به عهده دارد.

گزینه ۲ صحیح است.

اگر دادگاه بخش وظیفه محاکمه را داشته باشد، تابع مقررات حاکم بر دادگاه هاست؛ مثلاً بازداشت صادره نیاز به موافقت مافوق ندارد. هرچند که این بازداشت قابل تجدیدنظر است.

ولی اگر دادگاه بخش در مقام جانشینی بازپرس عهده دار انجام وظیفه باشد، لازم است که تمام مقررات حاکم بر دادسرا از جمله موافقت مافوق (دادستان شهرستان) اخذ شود. صورت سوال اشاره به حالت اول دارد. پس موافقت مافوق لازم نیست؛ زیرا در دادگاه ها قرار بازداشت موقت مستلزم موافقت مافوق نیست. (مستفاد از ماده ۲۴۶)

۹۵- جرمی در شهرستان «الف» ارتکاب می یابد، ولی شهرستان «ب»، بدون رعایت مقررات صلاحیت محلی مبادرت به رسیدگی و

انشای حکم می کند. در صورت فرجام خواهی کدام مورد صحیح است؟

- (۱) دیوان عالی کشور رأی را نقض و پرونده را به دادگاه صالح ارجاع می دهد.
- (۲) تنها در صورت ایراد اصحاب دعوا یا وکلای آنان، رأی در دیوان عالی کشور قابل نقض است.
- (۳) از موارد نقض رأی در دیوان عالی کشور نیست.
- (۴) در صورتی که موارد نقض است که بر حقوق طرفین دعوا موثر باشد.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به بند ۳ ماده ۴۶۹ و ماده ۴۰۳ ق.آ.د.ک.

رعایت نشدن اصول صلاحیت محلی، موجب نقض رأی در دیوان عالی کشور (در مقام رسیدگی فرجامی) نیست.

۹۶- فرهاد ۱۳ ساله با مشارکت بخشدار مرکزی شهرستانی، مبادرت به حمل مواد مخدر (جرم تعزیری درجه ۲) می کند. رسیدگی به

جرایم فرهاد و بخشدار، به ترتیب، در صلاحیت کدام دادگاه است؟

- (۱) اطفال ونوجوانان محل وقوع جرم- انقلاب مرکز استان
- (۲) انقلاب مرکز استان- انقلاب مرکز استان
- (۳) کیفری یک ویژه نوجوانان محل وقوع جرم- کیفری یک ویژه نوجوانان محل وقوع جرم
- (۴) کیفری یک ویژه نوجوانان محل وقوع جرم- انقلاب مرکز استان

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۳۱۱ و ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک

اصولاً در فرض مشارکت یا معاونت افراد زیر ۱۸ سال با افراد بزرگتر، پرونده ها تفکیک شده و هر کدام در دادگاه صالح محاکمه می شوند. در فرض سوال اگر مرتکب بزرگسال از اشخاص موضوع مواد ۳۰۷ یا ۳۰۸ هم باشد، باز هم پرونده های او و فرد زیر ۱۸ سال تفکیک می شود؛ مگر اینکه جرم از مواردی باشد که مشارکت در آن ها رکن اصلی تحقق جرم باشد؛ مثل تبانی، زنا و لواط. در این موارد به اتهام همه متهمین در دادگاه مربوط به افراد زیر ۱۸ سال رسیدگی می شود.

۹۷- در صورتی که جرم سیاسی و مطبوعاتی به طور مشهود در حوزه قضائی مرکز استان واقع شود، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) دادستان تا پیش از حضور و مداخله بازپرس، برای حفظ آثار و علایم جرم و جمع آوری ادله اقدام می کند ولی حق دستگیری متهم را ندارد.
- (۲) دادستان جهت انجام تحقیقات ضروری، هیچ اختیاری ندارد.
- (۳) رسیدگی به این جرایم، به طور مستقیم در دادگاه کیفری یک مرکز استان انجام می شود و دادستان تا حضور مقام قضائی مزبور تمام اختیارات را جهت انجام تحقیقات مقدماتی دارد.
- (۴) دادستان تا پیش از حضور و مداخله بازپرس، برای حفظ آثار و علایم جرم و جمع آوری ادله اقدام می کند.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به مفهوم مخالف ماده ۷۷ ق.آ.د.ک. در صورت مشهود بودن جرایم موضوع بندهای "الف" تا "ت" ماده ۳۰۲ (نه بند "ث")، دادستان تا قبل از حضور و مداخله بازپرس اقدامات ضروری و اولیه را انجام می دهد. یعنی در خصوص بند ث (جرایم سیاسی و مطبوعاتی) چنین اختیاری ندارد. این قضیه را نباید با مدلول ماده ۷۸ اشتباه گرفت. وفق این ماده در صورتی که رسیدگی به جرم داخل در صلاحیت مرجع قضایی دیگری (غیر از محل وقوع جرم) باشد و جرم مشهود باشد، دادستان در تمام جرایم و اتهامات، اقدامات اولیه و ضروری را انجام می دهد.

۹۸- شخصی مرتکب مزاحمت تلفنی (با مجازات قانونی حبس از یک تا شش ماه)، نگهداری آلات مخصوص قماربازی (با مجازات قانونی یک تا سه ماه حبس یا پانصد هزار تا یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی) و مسموم کردن عمدی حیوان حلال گوشت متعلق به دیگری (با مجازات قانونی حبس از نود و یک روز تا شش ماه یا جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار ریال تا سه میلیون ریال) شده است. برای وی چند کیفرخواست صادر می شود؟
(۱) سه (۲) کیفرخواست صادر نمی شود. (۳) یک (۴) دو

گزینه ۲ صحیح است.

تمام اتهامات مطرح در سوال درجه ۷ یا ۸ هستند که نظر به ماده ۳۴۰، این جرایم بدون کیفرخواست (به صورت مستقیم) به دادگاه ارسال می شوند.

۹۹- کدام یک از قرارهای زیر، در جرایم قابل گذشت، قابل صدور نیست؟

(۱) قرار توقف تحقیقات (۲) قرار موقوفی تعقیب (۳) قرار اناطه (۴) قرار بایگانی پرونده

گزینه ۴ صحیح است.

نظر به ماده ۸۰ ق.آ.د.ک، شرط اولیه جهت بایگانی کردن پرونده این است که «شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده باشد». نتیجتاً این بنیاد معطوف به جرایم غیرقابل گذشت درجه ۷ و ۸ است. زیرا در جرم قابل گذشت، اگر شاکی وجود نداشته باشد یا گذشت کرده باشد، تعقیب غیرممکن است. همین نکته در خصوص حکم معافیت از کیفر و نظام نیمه آزادی نیز وجود دارد. اعطای این دو بنیاد منوط به گذشت شاکی است. پس این بنیادها در جرایم قابل گذشت، ممکن نیستند.

۱۰۰- نقض بلارجاع در کدام یک از مراجع زیر، مصداق دارد؟

(۱) دیوان عالی کشور (۲) دیوان عالی کشور و دادگاه تجدیدنظر نظامی
(۳) دیوان عالی کشور و دادگاه کیفری یک (۴) دیوان عالی کشور و دادگاه تجدیدنظر استان

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به بند ۱ ماده ۴۶۹ ق.آ.د.ک. احراز جهات منع یا موقوفی در دیوان عالی کشور در مرحله فرجامی، موجب نقض بلارجاع است. ولی احراز همین موارد در دادگاه تجدیدنظر استان به ترتیب موجب صدور حکم براءت و یا قرار موقوفی است.

۱۰۱- کدام یک از اقدام های زیر، در صلاحیت قاضی اجرای احکام است؟

(۱) تعویق اجرای مجازات (۲) تبدیل مجازات حبس پس از محکومیت قطعی
(۳) تعلیق اجرای مجازات (۴) اعطای آزادی مشروط

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۰۱ ق.آ.د.ک.

۱۰۲- پرونده شخصی به اتهام کلاهبرداری با صدور کیفرخواست در دادگاه تحت رسیدگی است. دادگاه معتقد است که اتهام وی فروش مال غیر می باشد. کدام مورد در خصوص اقدام دادگاه، صحیح است؟

(۱) مطابق کیفرخواست تفهیم اتهام می کند و با اصلاح اتهام در رأی خود، متهم را به فروش مال غیر محکوم می کند.

(۲) باید اتهام فروش مال غیر را تفهیم کند و رسیدگی را ادامه دهد.

(۳) در مورد کلاهبرداری، حکم براءت صادر می کند و پرونده را جهت رسیدگی مجدد و صدور کیفرخواست جدید به دادسرا ارسال می کند.

(۴) در مورد کلاهبرداری، حکم براءت صادر می کند و در مورد فروش مال غیر، چون خارج از کیفرخواست است، تکلیفی ندارد.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۲۸۰ ق.آ.د.ک. عنوان مندرج در کیفرخواست دادگاه را ملزم به آن نمی کند؛ بلکه در صورتی که مجموع رفتار متهم به وسیله تحقیقات دادسرا مشخص بوده ولی دادگاه عنوان اتهامی را چیز دیگری بداند، کافی است که دادگاه عنوان جدید را به متهم تفهیم نموده و رسیدگی را ادامه دهد.

۱۰۳- آقای «الف»، به اتهام بی احتیاطی در رانندگی منجر به صدمه بدنی غیر عمدی، به پرداخت جزای نقدی و دیه محکوم می شود، ولی پس از قطعیت حکم، نامبرده فوت می کند. کدام مورد، صحیح است؟

- (۱) جزای نقدی و دیه اجرا می شود.
- (۲) جزای نقدی اجرا و جهت وصول دیه بزه دیده باید دادخواست حقوقی تقدیم کند.
- (۳) فقط دیه اجرا می شود.
- (۴) صرفاً جزای نقدی اجرا می شود.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۵۳۵ ق.آ.د.ک. جزای نقدی در صورت فوت محکوم، ساقط می شود و لازم است قرار موقوفی اجرا صادر شود. ولی فوت متهم یا محکوم، موجب ساقط شدن دیه نمی شود. زیرا دیه دین است و در نتیجه اصولاً بر عهده ورثه قرار می گیرد.

۱۰۴- ادعای «عدم رعایت قوانین مربوط به تقصیر متهم» به عنوان یکی از جهات فرجام خواهی، شامل کدام مورد نمی شود؟

- (۱) عدم رعایت اصول دادرسی
- (۲) عدم توجه به شرایط دفاع مشروع
- (۳) عدم توجه به شرایط اکراه
- (۴) عدم توجه به ادعای جهل

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۴۶۴ ق.آ.د.ک. عدم رعایت قوانین مربوط به تقصیر متهم و عدم رعایت اصول دادرسی دو جهت مستقل ذکر شده در ماده ۴۶۴ ق.آ.د.ک می باشد.

۱۰۵- رسیدگی به اعتراض نسبت به قرار منع تعقیب دادگاه کیفری یک در جرم زنا به عنف، در مرحله «تحقیقات مقدماتی» در کدام مرجع انجام می شود؟

- (۱) دادگاه تجدیدنظر استان
- (۲) قرار منع تعقیب در جرایم منافی عفت، قطعی و غیرقابل اعتراض است.
- (۳) دادگاه هم عرض
- (۴) دیوان عالی کشور

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۴۲۸ ق.آ.د.ک و رأی وحدت رویه شماره ۷۶۸ دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۷. مرجع اعتراض به آرای صادره در خصوص جرایم مندرج در ماده ۳۰۲، صرف نظر از اینکه در مرحله تحقیقات مقدماتی صادر شده اند یا در مرحله محاکم، دیوان عالی کشور است. فلذا تبصره ماده ۸۰ را با این دیدگاه باید تفسیر کرد.

۱۰۶- دادستان ضمن صدور قرار تعلیق تعقیب، دستور «خودداری از اشتغال به کار یا حرفه معین به مدت یک سال» را برای متهم صادر می کند. کدام مورد در این خصوص، صحیح است؟

- (۱) صرفاً در صورت وجود اقرار متهم به ارتکاب جرم صحیح است.
- (۲) در صورت موافقت متهم صحیح است.
- (۳) با عنایت به اینکه هنوز مجرمیت متهم به اثبات نرسیده است، اخذ این تصمیم از سوی دادستان، خلاف موازین حقوق کیفری است.
- (۴) این تصمیم ماهیت حکمی دارد و صدور آن از سوی دادستان در صورتی صحیح است که به موافقت دادگاه برسد.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۸۱ ق.آ.د.ک. فلسفه اینکه قانونگذار دادستان را مختار کرده که ضمن تعلیق تعقیب متهم دستوراتی اضافه نیز خطاب به او صادر کند، در شرایطی که هنوز محکومیت قطعی حاصل نشده است و شورای نگهبان هم این مصوبه را خلاف قانون اساسی و شرع ندانسته این است که شرط اولیه تعلیق تعقیب «رضایت متهم» است. همین طور در نظام نیمه آزادی، انجام خدمات عمومی رایگان به عنوان یکی از مصادیق جایگزین های زندان و نظارت سامانه های الکترونیک نیز رضایت متهم یا محکوم لازم است.

۱۰۷- پس از ختم تحقیقات مقدماتی در دادسرا، در صورت وجود دلیل کافی برای توجه اتهام به متهم، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) اخذ آخرین دفاع از شخص متهم ضروری است، هر چند وکیل داشته و وکیل برای آخرین دفاع حاضر شود.
- (۲) اخذ آخرین دفاع ضروری است، مگر ادله به گونه ای باشد که حتی با آخرین دفاعیه هم، امکان رفع اتهام وجود نداشته باشد.
- (۳) اخذ آخرین دفاع از متهم یا وکیل وی ضروری است، مگر پس از احضار، حاضر نشوند.
- (۴) متهم یا وکیل وی، جهت اخذ آخرین دفاع احضار شده و در صورت عدم حضور، متهم جلب می شود.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به مواد ۲۶۲ و ۲۶۳ ق.آ.د.ک. عین همین موضوع در دادگاه نیز لازم الرعایه است.

۱۰۸- تحقیق از عاقله، چگونه است؟

- (۱) در صورت وجود دلیل کافی، مطابق مقررات به وی اخطار می شود که حضور یابد، سپس تبیین اتهام می شود.
- (۲) مانند متهم، احضار و تبیین اتهام می شود و تنها قرارهای تأمین کفالت و وثیقه، به گونه ای که منجر به بازداشت نشود، برای وی قابل صدور است.
- (۳) مسئولیت عاقله مدنی است و مانند خوانده در دعوای حقوقی دعوت می شود.
- (۴) همانند سایر متهمان، احضار و تفهیم اتهام می شود، ولی قرار تأمین برای او صادر نمی شود.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به تبصره ۲ ماده ۸۵ ق.آ.د.ک. عاقله، مرتکب جرم یا متهم محسوب نمی شود؛ بنابراین هیچ یک از الزامات ناظر بر متهم، شامل حال عاقله نمی شود. این است که در خصوص عاقله و همچنین نماینده حقوقی شخص حقوقی که برای دفاع از شخص حقوقی در مرجع قضایی حاضر می شود، از اصطلاح «تبیین اتهام» استفاده می شود نه «تفهیم اتهام».

۱۰۹- شرکت سازمان های مردم نهاد در مراحل دادرسی، در کدام یک از جرایم زیر، منوط به اخذ رضایت بزه دیده است؟

- (۱) تمام جرایم قابل گذشت
- (۲) دارای بزه دیده خاص
- (۳) قابل گذشت که دارای بزه دیده محجور باشند، با رضایت ولی، قیم یا سرپرست قانونی
- (۴) قابل گذشت دارای بزه دیده خاص

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به تبصره ۱ ماده ۶۶ ق.آ.د.ک. سازمان های مردم نهاد به عنوان یکی از اعلام کنندگان جرم فقط در جرایم غیرقابل گذشت می توانند اعلام کننده جرم باشند. این قاعده در خصوص تمام اعلامات جرم (توسط ضابطان، مقامات رسمی، اشخاص موثق و مطمئن) وجود دارد.

۱۱۰- عدم تنظیم شکایت در اوراق متحدالشکل تهیه شده از سوی قوه قضائیه مخصوص طرح شکایت، با چه ضمانت اجرایی مواجه است؟

- (۱) شکایت ناقص است و پذیرفته نمی شود.
- (۲) ضمانت اجرای خاصی ندارد.
- (۳) شکایت اخذ و مانع رسیدگی نیست، ولی مدیر دفتر باید جهت رفع نقص اقدام کند و در صورت عدم رفع نقص، توسط مقام قضائی قرار رد صادر می شود.
- (۴) شکایت اخذ و مانع رسیدگی نیست، ولی مدیر دفتر باید جهت رفع نقص اقدام کند و در صورت عدم رفع نقص، توسط وی بایگانی می شود.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۶۸ ق.آ.د.ک.

۱۱۱- شخصی در تهران، از طریق اینترنت، مرتکب دسترسی غیرمجاز به حساب دیگری در سامانه رایانه ای بانکی در اصفهان می شود و با برداشت از این حساب، از طریق سامانه، مبلغ برداشت شده را به حساب خود در شیراز واریز می کند. کدام دادگاه، صلاحیت رسیدگی به این اتهام را دارد؟

- (۱) تهران
- (۲) هرکدام از دادگاه ها که متهم در آن جا دستگیر شود یا در صورت عدم دستگیری، زودتر شروع به تحقیق کنند.
- (۳) شیراز
- (۴) اصفهان

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به رأی وحدت رویه شماره ۷۲۹ مورخ ۹۱/۱۲/۱ دیوان عالی کشور. یعنی محل افتتاح حساب زیان دیده. دلیل این موضوع این است که کلاهبرداری رایانه ای جرمی مقید است و در خصوص جرایم مقید، اصولاً محل وقوع نتیجه (یعنی ایجاد ضرر به دلیل برداشت وجه) محل وقوع جرم محسوب می شود.

۱۱۲- موقوف شدن اجرای مجازات، چه تأثیری بر اجرای احکام ضبط اشیا و اموالی که وسیله ارتکاب جرم است، دارد؟

- (۱) تأثیری ندارد، مگر اینکه موقوف شدن اجرای مجازات، نسخ مجازات قانونی باشد.
- (۲) مطلقاً تأثیری ندارد.
- (۳) موجب موقوف شدن اجرای ضبط اشیا و اموالی که وسیله ارتکاب جرم است، نمی شود، مگر به تشخیص قاضی صادرکننده رأی.
- (۴) موجب موقوف شدن اجرای ضبط اشیا و اموالی که وسیله ارتکاب جرم است، می شود.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۰۶ ق.آ.د.ک. هرچند که اسقاط حقوق عمومی موجب اسقاط حقوق خصوصی افراد نیست؛ اما این قاعده در خصوص نسخ رعایت نمی شود.

۱۱۳- در صورتی که مجازات حبس با انفصال موقت از خدمت توأم باشد، اجرای مجازات انفصال از چه زمانی شروع می شود؟

- (۱) بعد از سپری شدن یک دوم مجازات حبس
- (۲) بعد از سپری شدن یک سوم مجازات حبس
- (۳) هم زمان با اجرای مجازات حبس
- (۴) بعد از زمان خاتمه مجازات حبس

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۵۱۲ ق.آ.د.ک.

۱۱۴- آقای «الف»، به عنوان مطلع به دادسرا احضار می شود. پس از استماع اظهارات وی، بازپرس احراز می نماید که متهم اصلی، همین شخص است. بازپرس چه اقدامی می کند؟

(۱) در همان جلسه، به عنوان متهم از وی تحقیق و قرار تأمین مقتضی صادر می شود.

(۲) وی را مجدداً به عنوان متهم، وفق مقررات احضار می کند.

(۳) در صورت وجود بیم فرار، با اجازه دادستان، در همان جلسه به عنوان متهم از وی تحقیق می شود.

(۴) فوراً به عنوان متهم از وی تحقیق می شود، لیکن برای وی قرار تأمین صادر نمی شود.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۲۱۳ ق.آ.د.ک. این سوال مشابه سوال آزمون وکالت در سال ۱۳۹۳ است.

۱۱۵- در کدام جرم، شهروندان نمی توانند اقدامات لازم را برای جلوگیری از فرار متهم و حفظ صحنه جرم به عمل آورند؟

(۱) از بین بردن کامل بینایی دو چشم شخص دیگر

(۲) آدم ربایی طفل پنج ساله با مجازات قانونی ۱۵ سال حبس

(۴) سرقت حدی برای بار نخست

(۳) جرم سیاسی

گزینه ۳ صحیح است.

اختیار قانونی شهروندان در این خصوص معطوف به اتهامات موضوع بندهای "الف" تا "ت" ماده ۳۰۲ است نه بند "ث" آن ماده (جرایم سیاسی و مطبوعاتی). شهروندان در جرایم موضوع بندهای "الف" تا "ت" ماده ۳۰۲ در صورت مشهود بون جرم و تا زمان حضور ضابطان، می توانند نسبت به اقدامات ضروری اولیه (جلوگیری از فرار متهم و حفظ صحنه) اقدام کنند اما در خصوص جرایم سیاسی یا مطبوعاتی چنین اجازه ای ندارند.

حقوق جزای عمومی

۱۱۶- نسبت به جرم مقرر در ماده زیر، کدام نهاد قابل اعمال است؟

«ماده ۵۴۰ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات): برای سایر تصدیق نامه های خلاف واقع که موجب ضرر شخص ثالثی باشد یا آنکه خسارتی بر خزانه دولت وارد آورد، مرتکب علاوه بر جبران خسارت وارده به شلاق تا ۷۴ ضربه یا دویست هزار تا دو میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.»

(۱) تعویق صدور حکم (۲) معافیت از کیفر (۳) نظام نیمه آزادی (۴) مجازات تبعی

گزینه ۱ صحیح است.

این جرم موجب کیفر شلاق تعزیری درجه ۶ است که می تواند مشمول تعویق صدور حکم شود ولی محکومیت به آن، آثار تبعی ندارد؛ در کل در بین مجازات های تعزیری تنها محکومیت به حبس های درجه یک تا پنج ناشی از جرایم عمدی دارای آثار تبعی هستند. همچنین این جرم مشمول نظام نیمه آزادی نمی شود؛ زیرا مجازات حبس ندارد. مشمول معافیت از کیفر هم نمی شود زیرا درجه ۷ و ۸ نیست.

۱۱۷- وجود شرایط مسئولیت کیفری در مرتکب کدام جرم شرط نیست؟

(۱) جرم مستوجب حد (۲) جرم تعزیری غیرعمدی (۳) جنایت خطای محض (۴) جنایت مستوجب قصاص عضو

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۱۴۰ ق.م.ا. مسئولیت کیفری در حدود، قصاص و تعزیرات زمانی محقق است که مرتکب حین ارتکاب جرم عاقل، بالغ و مختار باشد؛ به جز اکراه در قتل که تابع ضوابط مربوطه است.

۱۱۸- یک پسر ۱۷ساله و یک دختر ۱۹ساله، مرتکب شرکت در آدم ربایی یک کودک ۵ساله (با مجازات قانونی ۱۵سال حبس) شده اند، قاضی در صورت احراز جهات تخفیف، چگونه عمل می کند؟

(۱) به جهت اینکه سن بزه دیده زیر ۱۵سال است امکان تخفیف وجود ندارد.

(۲) درباره هر دو یک تا سه درجه مجازات قانونی را تقلیل می دهد.

(۳) درباره پسر ۱۷ساله نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را به اقدام تأمینی دیگر تبدیل می کند و درباره دختر ۱۹ساله مجازات قانونی را تا حداقل تقلیل می دهد.

(۴) درباره پسر ۱۷ساله نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را تا نصف حداقل و درباره دختر ۱۹ساله، مجازات قانونی را یک تا سه درجه تقلیل می دهد.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به مواد ۳۷ و ۹۳ ق.م.ا. تخفیف مجازات بزرگسالان طبق ماده ۳۷ ق.م.ا. محدود است. مثلاً در خصوص حبس، قاضی فقط می تواند به میزان ۱ تا ۳ درجه تقلیل دهد. ولی در خصوص اطفال و نوجوانان دست دادگاه باز است؛ یعنی مستند به ماده ۹۳ ق.م.ا. دادگاه می تواند مجازات تعزیری را تا نصف حداقل نیز تخفیف دهد و یا اقدام تأمینی و تربیتی را تبدیل کند.

۱۱۹- درباره بزه مقرر در ماده ۵۴۸ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات) کدام مورد صحیح است؟

«هرگاه مأموری که موظف به حفظ یا ملازمت یا مراقبت متهم یا فرد زندانی بوده، در انجام وظیفه مسامحه و اهمالی نماید که منجر به فرار وی شود، به شش ماه تا سه سال حبس یا جزای نقدی از سه تا هجده میلیون ریال محکوم خواهد شد.»

(۱) مجازات شروع به این جرم حبس تعزیری درجه شش است.

(۲) محکومیت قطعی به این جرم دارای مجازات تبعی به مدت دو سال است.

(۳) شرکت در جرم نسبت به این بزه قابل تحقق است.

(۴) اعمال جایگزین های حبس نسبت به این جرم ممنوع است.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به مواد ۲۵، ۶۸، ۱۲۲ و ۱۲۵ ق.م.ا.

این جرم غیر عمد است؛ در نتیجه شروع به جرم ندارد، محکومیت به آن نیز فاقد آثار تبعی است. حکم به جایگزین حبس در خصوص این جرم ممنوع نیست؛ زیرا جرم ضد امنیتی نیست. شرکت در جرایم غیر عمد متصور است؛ مشروط بر احراز تقصیر مرتکبین.

۱۲۰- شخصی در ضمن ربودن اموال زنی، ضمن آزار، جرحی بر زن وارد کرده (مجازات قانونی این عمل ۱۰ سال حبس و ۷۴ ضربه شلاق است) و سپس مبادرت به شروع به زنا به عنف (با مجازات حبس تعزیری درجه ۴) می کند. علاوه بر مجازات جرح براساس قاعده تعدد نسبت به بزه های ارتكابی چه مجازاتی اجرا می شود؟

(۱) حبس ۱۰ تا ۱۲ سال و شش ماه و شلاق از ۷۴ تا ۹۲ ضربه

(۲) مجازات هر دو جرم جمع می شود.

(۳) مشمول تعدد مادی بوده و مجازات اشد، یعنی مجازات شروع به زنا به عنف اعمال می شود.

(۴) مشمول تعدد معنوی بوده و مجازات اشد یعنی ۱۵ سال حبس اعمال می شود.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۱۳۴ ق.م.ا بین سرقت مقرون به آزار و شروع به زنا به عنف مقررات تعدد جرایم تعزیری حاکم است. شروع به جرایم حدی، داخل در عنوان تعزیرات می باشد. بنابراین طبق مقررات تعدد مادی جرایم تعزیری تعیین تکلیف می شود.

۱۲۱- جهل در کدام مورد، سبب نفی وصف مجرمانه رفتار می شود؟

(۱) شخصی با قصد فروش تریاک به دیگری، اشتباهاً به وی هروئین بفروشد.

(۲) شخصی به تصور اینکه «الف»، «ب» است، او را به قتل برساند.

(۳) مأموری که به واسطه عدم توجه کافی، زندانی را با کارمند زندان اشتباه بگیرد و به تصور اینکه شخصی که از زندان بیرون می رود، کارمند زندان است، از خروج وی ممانعت نکند.

(۴) شخصی به تصور اینکه کتاب روی میز از آن وی است، اشتباهاً آن را برداشته و با خود ببرد.

گزینه ۴ صحیح است.

این اشتباه مصداق بارز اشتباه موضوعی است که منجر به سلب عنصر روانی جرم می شود (اصولاً). مثل فردی که به تصور نوشیدن آب، مسکر می نوشد. چنین فردی به دلیل فقدان علم به موضوع مجرم محسوب نمی شود. اما اشتباه در هویت در خصوص جنایت، اصولاً عمد بودن جنایت را از بین نمی برد.

اشتباه مرتکب در جرم غیر عمد (مبتنی بر بی میلالتی و بی احتیاطی) خود مصداق تقصیر است؛ به عبارت دیگر در جرایم غیر عمد، ادعای «اشتباه» اصولاً کمکی به مرتکب در جهت فرار از باز مسئولیت نمی کند.

۱۲۲- «الف»، «ب» را تحریک به سرقت خودروی متعلق به دیگری می کند و اطلاعات لازم را از جهت مکان استقرار خودرو و زمان عدم حضور مالک خودرو به «ب» می دهد. در وقت مقرر برای سرقت خودرو، بر خلاف انتظار «الف» و «ب»، مالک خودرو به طور اتفاقی حضور می یابد و به جهت مقاومت مالک خودرو، «ب» با آزار وی، خودرو را می رباید. با توجه به اینکه مقصود «الف»، سرقت خودرو بدون حضور مالک بوده (سرقت ساده که یک جرم تعزیری درجه شش است). ولی «ب» سرقت مقرون به آزار (جرم تعزیری درجه ۴) انجام داده است. «الف» و «ب»، به ترتیب، با چه عناوینی قابل مجازات هستند؟

(۱) معاونت در سرقت مقرون به آزار- مباشرت در سرقت مقرون به آزار

(۲) معاونت در سرقت مقرون به آزار با رعایت مقررات تخفیف- مباشرت در سرقت مقرون به آزار

(۳) معاونت در سرقت ساده- مباشرت در سرقت ساده

(۴) معاونت در سرقت ساده- مباشرت در سرقت مقرون به آزار

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۱۲۶ ق.م.ا. اصولاً حدود مسئولیت جزایی معاون همان مقداری است که با مرتکب اصلی دارای وحدت قصد بوده است. فلذا اگر مرتکب اصلی از دایره توافق و قصد واحد با معاون فراتر رفته و مثلاً جرمی شدیدتر از آنچه که می خواستند، انجام دهد معاون به کیفر معاونت در جرم خفیف تر محکوم می شود.

۱۲۳- شخصی به قصد آدم ربایی، مقادیری طناب و یک خودرو تهیه کرده است. او با دیدن چهره غمگین شخص مورد نظر، از آدم ربایی منصرف شده و محل را ترک می کند. عمل وی چه عنوانی دارد؟

- (۱) آدم ربایی عقیم (۲) جرم نیست. (۳) شروع به آدم ربایی (۴) آدم ربایی محال

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۱۲۴ ق.م.ا. «هرگاه کسی شروع به حد می نماید و به اراده خود آن را ترک کند، اتهام شروع به آن جرم، تعقیب نمی شود لیکن اگر همان مقدار رفتاری که مرتکب شده است جرم باشد به مجازات آن محکوم می شود». در فرض سوال تهیه طناب و خودرو برای ارتکاب جرم تهیه مقدمات محسوب شده و جرم نمی باشد.

۱۲۴- اعمال جایگزین های حبس در خصوص کدام جرم زیر ممنوع است؟

- (۱) هر کس در اماکن عمومی یا معابر، متعرض یا مزاحم اطفال یا زنان بشود یا با الفاظ و حرکات مخالف شئون و حیثیت به آنان توهین نماید به حبس از دو تا شش ماه و تا (۷۴) ضربه شلاق محکوم خواهد شد.
(۲) هرگاه کسی به وسیله تلفن یا دستگاه های مخابراتی دیگر برای اشخاص ایجاد مزاحمت نماید علاوه بر اجرای مقررات خاص شرکت مخابرات مرتکب به حبس از یک تا شش ماه محکوم خواهد شد.
(۳) چنانچه مأمورین دولتی که مسئول امور حفاظتی و اطلاعاتی طبقه بندی شده هستند و به آن ها آموزش داده شده است، در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت اصول حفاظتی توسط دشمنان تخلیه اطلاعاتی شوند به یک تا شش ماه حبس محکوم می شوند.
(۴) در صورتی که قتل غیرعمد به واسطه بی احتیاطی یا بی مبالاتی یا اقدام به امری که مرتکب در آن مهارت نداشته است یا به سبب عدم رعایت نظامات واقع شود، مسبب به حبس از یک تا سه سال و نیز به پرداخت دیه محکوم خواهد شد.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۷۱ ق.م.ا. و ماده ۵۰۶ قانون تعزیرات.

تخلیه اطلاعاتی جرم موضوع ماده ۵۰۶ تعزیرات یکی از جرایم غیر عمدی علیه امنیت محسوب می شود و مستند به ماده ۷۱ ق.م.ا. اعمال مجازات های جایگزین حبس در خصوص جرایم علیه امنیت داخلی یا خارجی ممنوع است. همچنین طبق ماده ۴۷ و ۱۰۹ ق.م.ا. مشمول تعویق صدور حکم، تعلیق اجرای مجازات و مرور زمان نمی شوند و مستند به ماده ۸۱ ق.آ.د.ک اعمال قرار تعلیق تعقیب نیز در این جرایم ممنوع است.

۱۲۵- به موجب کدام یک از نهادهای زیر دادگاه نمی تواند محکوم را به درمان اعتیاد ملزم کند؟

- (۱) مجازات تکمیلی (۲) تعویق صدور حکم (۳) آزادی مشروط (۴) دوره مراقبت

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۲۳ ق.م.ا.

الزام به ترک اعتیاد در قالب تعویق مراقبتی، دوره مراقبت و آزادی مشروط ممکن است. (مواد ۸۳، ۶۰ و بند "پ" ماده ۴۳).

۱۲۶- «الف» فاقد سابقه کیفری، در سال ۱۳۹۱، مرتکب جرمی با مجازات قانونی ۳ ماه تا ۶ ماه حبس شده و محکومیت قطعی به ۶ ماه حبس یافته است. او پس از لازم الاجرا شدن قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، درخواست تبدیل حبس به مجازات جایگزین را می نماید، وضعیت مجازات وی چگونه است؟

- (۱) قاضی مکلف است حبس را به مجازات جایگزین حبس تبدیل کند.
- (۲) در صورت موافقت قاضی اجرای احکام قاضی مکلف به تبدیل حبس به مجازات جایگزین حبس است.
- (۳) حبس تعیین شده اجرا می شود.
- (۴) قاضی مخیر است حبس را به مجازات جایگزین حبس تبدیل کند.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۷۴ ق.م.ا. مقررات جایگزین های حبس با وجود اینکه قانون مساعد محسوب می شود؛ ولی شامل حال احکام قطعیت یافته قبل از تصویب ق.م.ا. نمی شود. این موضوع یکی از موارد صراحت قانونگذار در خصوص عطف به ماسبق نشدن قانون مساعد است. (ماده ۱۰)

۱۲۷- «الف» پسری ۱۶ ساله است که در ۱۲، ۱۳ و ۱۴ سالگی مرتکب جرم زنای مستوجب جلد شده و هر بار به سه ماه نگهداری در کانون محکوم شده و هر سه محکومیت را سپری کرده است. او در ۱۶ سالگی مجدداً برای بار چهارم، مرتکب همان جرم می شود. در صورتی که او ماهیت جرم انجام شده و حرمت آن را درک کند، مجازات وی چیست؟

- (۱) اعدام
- (۲) جلد
- (۳) تعزیر مادون حد
- (۴) نگهداری در کانون اصلاح و تربیت

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۹۱ و مفهوم ماده ۱۳۶ ق.م.ا. اعمال مقررات تکرار جرم حدی، منوط به اجرای حد در هر مرحله است. چون سابقه اجرای حد برای مرتکب نوجوان وجود ندارد، مجازات اعدام منتفی است. همچنین مرتکب در زمان ارتکاب جرم بالغ است و طبق ماده ۹۱ واجد شرایط اجرای حد می باشد.

۱۲۸- زن و مردی که بین آن ها علقه زوجیت نیست مرتکب روابط نامشروع می شوند. هر دو در حین دادرسی ۱۰ روز بازداشت شده اند و در نهایت به ۹۹ ضربه شلاق محکوم می شوند. اجرای حکم شلاق چه وضعیتی دارد؟

- (۱) چنانچه قاضی تشخیص دهد، می تواند تا ۳۰ ضربه شلاق از محکومیت آن ها کسر کند.
- (۲) چون محکومیت آن ها بابت تعزیر منصوص شرعی است از محکومیت آن ها چیزی کسر نمی شود.
- (۳) قاضی می تواند ۳۰ ضربه شلاق از محکومیت آن ها را کسر کند.
- (۴) بابت بازداشت، ۳۰ ضربه شلاق از محکومیت آن ها کسر می شود.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۲۷ ق.م.ا. رأی وحدت رویه شماره ۷۷۰ مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۶ مطالعه گردد.

۱۲۹- در مواردی که به موجب قوانین استخدامی محکومیت کیفری موجب انفصال است در صورت تعلیق اجرای مجازات کدام مورد صحیح است؟

- (۱) هیچ گاه محکومیت معلق، موجب انفصال نیست.
- (۲) همواره محکومیت معلق، موجب انفصال است.
- (۳) محکومیت معلق موجب انفصال نمی شود، مگر در قانون تصریح یا قرار تعلیق لغو شود.
- (۴) محکومیت معلق موجب انفصال می شود مگر در قانون به خلاف آن تصریح شده باشد.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۵۳ ق.م.ا.

۱۳۰- «الف» بابت ارتکاب جرم خیانت در امانت (با مجازات ۶ ماه تا ۳ سال حبس) به ۳ سال حبس محکوم شده است. پس از محکومیت قطعی و قبل از اجرا، مرتکب جرم سوزاندن سند دولتی (با مجازات ۲ تا ۱۰ سال حبس) می شود. چه مجازاتی برای جرم دوم تعیین می شود و کدام مجازات اجرا می شود؟

- (۱) ۲ تا ۱۰ سال حبس- هردو مجازات خیانت در امانت و سوزاندن سند دولتی
- (۲) حبس ۱۰ تا ۱۵ سال- هر دو مجازات خیانت در امانت و سوزاندن سند دولتی
- (۳) ۲ تا ۱۰ سال حبس- مجازات اشد مذکور در حکم
- (۴) حبس ۱۰ تا ۱۵ سال- مجازات اشد مذکور در حکم

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۱۳۷ ق.م.ا. علاوه بر مجازات تشدید شده جرم دوم (به دلیل تکرار جرم)، مجازات جرم قبلی هم به دلیل قطعیت حکم قبلی در هر حال باید اجرا شود. در خصوص تکرار جرم، مجازات جرم قبلی به دلیل قطعیت باید عیناً اجرا شود. فقط در خصوص جرم اخیر است که حسب شرایطی تشدید مجازات به میزان بیش از حداکثر تا یک و نیم برابر آن صورت می گیرد.

۱۳۱- در محکومیت به حبس های تا ده سال، بیش از ده سال و ابد، محکوم به ترتیب پس از تحمل چه میزان از حبس می تواند از آزادی مشروط برخوردار شود؟

- (۱) یک دوم- دو سوم- دوازده سال
- (۲) یک سوم- یک دوم- پانزده سال
- (۳) یک دوم- یک سوم- محکوم مشمول آزادی مشروط نیست.
- (۴) یک سوم- یک دوم- محکوم مشمول آزادی مشروط نیست.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۵۸ ق.م.ا. و رأی وحدت رویه شماره ۷۶۴ دیوان عالی کشور. حبس ابد مشمول آزادی مشروط نمی شود.

۱۳۲- فردی مرتکب سرقت حدی، سرقت تعزیری (با مجازات ۱ تا ۵ سال حبس و شلاق تا ۷۴ ضربه) و خرید آلات قماربازی (با مجازات یک تا سه ماه حبس یا ۱۵ هزار تا یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی) شده است. کدام مجازات ها در مورد او اعمال می شود؟

- (۱) حد سرقت به همراه حبس از یک تا سه ماه یا ۱۵ هزار تا یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی
- (۲) حد سرقت به همراه ۵ سال و سه ماه حبس و ۷۴ ضربه شلاق و یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی
- (۳) حد سرقت به همراه ۵ سال حبس و ۷۴ ضربه شلاق
- (۴) حد سرقت و ۷۴ ضربه شلاق به همراه سه ماه حبس یا یک میلیون و پانصد هزار ریال جزای نقدی

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۱۳۵ ق.م.ا. در فرض تعدد جرم حدی و تعزیری لازم است که مجازات ها جمع شوند؛ ولی اگر جنس جرم حدی و تعزیری واحد باشد (مثل سرقت حدی و تعزیری) فقط مجازات حدی اجرا می شود. همچنین اگر جرمی تعزیری درجه ۷ یا ۸ باشد در هر حال قاعده جمع مجازات ها اعمال می شود که در فرض سوال در خصوص خرید آلات قمار (با مجازات درجه ۸) چنین اقدام می شود. به عبارت دیگر در فرض سوال جرم حدی و تعزیری از یک جنس هستند، پس فقط مجازات حدی اجرا شده و با جرم سوم- به دلیل درجه ۷ یا ۸ بودن- جمع می شود.

۱۳۳- به ترتیب، ضمانت اجرای رعایت نکردن مفاد حکم مجازات تکمیلی برای بار نخست و دوم چیست؟

- (۱) افزایش مدت مجازات تکمیلی تا یک سوم- تبدیل بقیه مدت محکومیت به حبس یا جزای نقدی درجه ۷ یا ۸
- (۲) افزایش مدت مجازات تکمیلی تا نصف- تبدیل بقیه مدت محکومیت به حبس یا جزای نقدی درجه ۷ یا ۸
- (۳) افزایش مدت مجازات تکمیلی تا یک سوم- تبدیل بقیه مدت مجازات تکمیلی به حبس
- (۴) افزایش مدت مجازات تکمیلی از یک تا دو سال- تبدیل بقیه مدت مجازات تکمیلی به حبس

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۲۴ ق.م.ا.

۱۳۴- در خصوص سقوط مجازات در اثر توبه در مجازات های تعزیری کدام مورد صحیح است؟

(۱) سقوط مجازات منوط به جبران خسارت بزه دیده است.

(۲) گذشت شاکی خصوصی شرط سقوط مجازات نیست.

(۳) سقوط مجازات در جرایم درجات شش تا هشت منوط به احراز توبه و فقدان سابقه کیفری موثر است و در سایر جرایم علاوه بر شرایط فوق گذشت شاکی خصوصی هم لازم است.

(۴) سقوط مجازات منوط به احراز توبه و فقدان سابقه کیفری موثر است.

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۱۱۵ ق.م.ا: «در جرائم تعزیری درجه شش، هفت و هشت چنانچه مرتکب توبه نماید و ندامت و اصلاح او برای قاضی محرز شود، مجازات ساقط می شود. در سایر جرائم موجب تعزیر دادگاه می تواند مقررات راجع به تخفیف مجازات را اعمال نماید.

تبصره ۱- مقررات راجع به توبه درباره کسانی که مقررات تکرار جرائم تعزیری در مورد آنها اعمال می شود، جاری نمی گردد.

تبصره ۲- اطلاق مقررات این ماده و همچنین بند (ب) ماده (۷) و بندهای (الف) و (ب) ماده (۸) و مواد (۲۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۴۵)، (۴۶)، (۹۲)، (۹۳) و (۱۰۵) این قانون شامل تعزیرات منصوص شرعی نمی شود».

۱۳۵- اشکان ۳۰ ساله، سیامک ۱۳ ساله را اکراه غیرقابل تحمل به تخریب مال غیر کرده است. مسئولیت اشکان و سیامک چگونه است؟

(۱) سیامک مجازات نمی شود و اشکان به حداکثر مجازات قانونی تخریب محکوم می شود.

(۲) سیامک مجازات نمی شود و اشکان به حداکثر مجازات قانونی معاونت در جرم تخریب محکوم می شود.

(۳) سیامک مجازات نمی شود و اشکان به مجازات قانونی تخریب محکوم می شود.

(۴) سیامک به اقدام تأمینی و تربیتی و اشکان به مجازات قانونی تخریب محکوم می شود.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۱۵۱ ق.م.ا: «هرگاه کسی بر اثر اکراه غیرقابل تحمل مرتکب رفتاری شود که طبق قانون جرم محسوب می شود مجازات نمی گردد.

در جرائم موجب تعزیر، اکراه کننده به مجازات فاعل جرم محکوم می شود. در جرائم موجب حد و قصاص طبق مقررات مربوط رفتار می شود».

حقوق جزای اختصاصی

۱۳۶- در یک اردوی تفریحی، «الف» می خواهد بین دو درخت در دو طرف دره طنابی بکشد. او از «ب» طنابی می گیرد و «ب» با علم به اینکه یکی از افراد جمع می خواهد با طناب از درختی به درخت دیگر رود، به قصد قتل، طنابی پوسیده به «الف» می دهد و به «الف» اطمینان می دهد که طناب سالم است. «الف» طناب را نصب می کند و «ج» در میانه راه با پاره شدن طناب، به دره افتاده و فوت می کند. نقش «الف» و «ب» به ترتیب چگونه است؟

- (۲) مسئولیت ندارد- قاتل شبه عمد
(۴) مسئولیت ندارد. - قاتل عمد

- (۱) معاون در قتل عمد- قاتل عمد
(۳) شرکت در قتل خطای محض

گزینه ۴ صحیح است.

«ب» با قصد جنایت و انجام رفتار نوعاً کشنده، مرتکب قتل عمد محسوب شده و «الف» که فاقد قصد مجرمانه و بدون علم طناب را نصب کرده مسئولیتی ندارد.

۱۳۷- آبدارچی یک اداره دولتی، پس از ورود به اتاق مدیر اداره و ملاحظه عدم حضور وی در اتاق، یک وسیله را بدون اجازه برداشته و به خانه می برد و به مدت یک ماه استفاده کرده و سپس آن را مخفیانه در دفتر همان مدیر قرار می دهد. اقدام وی چه عنوانی دارد؟

- (۲) تصرف غیرمجاز در اموال دولتی
(۴) سرقت

- (۱) خیانت در امانت
(۳) اختلاس

گزینه ۴ صحیح است.

به دلیل عدم سپرده شدن مال به آبدارچی و عدم ارتباط شغل او با مال موضوع جرم، تنها جرم قابل تصور در فرض سوال فقط سرقت می تواند باشد. برگرداندن مال موضوع سرقت نیز بی تأثیر است.

۱۳۸- کدام مورد پولشویی محسوب نمی شود؟

- (۱) شخصی وجه حاصل از اختلاس را با علم به آن، به حسابی در خارج از کشور انتقال دهد.
(۲) شخص با علم به وجه حاصل از اعمال نفوذ برخلاف حق با انعقاد قرارداد صلح مالکیت آن را پنهان کند.
(۳) امینی مال مورد امانت را تصاحب کند.
(۴) شخصی با علم به اینکه مال از کلاهبرداری به دست آمده عواید آن را نگهداری کند.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی. تصاحب مال امانتی توسط امین، مصداق خیانت در امانت است.

۱۳۹- کارشناس عمداً برخلاف حقیقت نظریه ای را درباره ملک متعلق به دیگری تنظیم می کند که سبب اقدامات اجرایی بعدی و اضرار مالک می شود. اقدام کارشناس منطبق با کدام عنوان مجرمانه است؟

- (۳) نشر اکاذیب
(۴) جعل مادی

- (۱) عنوان مجرمانه ندارد.
(۲) صدور تصدیق خلاف واقع

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۲۸ قانون راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷.

۱۴۰- «الف» سفیدامضایی را می یابد که صاحب آن «ب» است. «ب» سفیدامضا را از «الف» مطالبه می کند اما «الف» آن را به «ب» نمی دهد و آن را پر می کند و بابت تضمین به شخصی می دهد. وی مرتکب چه جرمی شده است؟

(۱) صرفاً سوءاستفاده از سفیدامضا

(۲) مرتکب جرمی نشده است.

(۳) جعل خیانت در امانت و سوءاستفاده از سفیدامضا

(۴) خیانت در امانت و سوءاستفاده از سفید امضا

گزینه ۱ صحیح است.

رفتار صورت گرفته نمی تواند جعل باشد؛ زیرا هیچ یک از عناصر متشکله این جرم در فرض سوال وجود ندارد. جرم خیانت در امانت هم به دلیل فقدان عنصر «سپردن» منتفی است. رفتار صورت گرفته مشمول عنوان سوء استفاده از سفیدمهر یا سفیدامضا است؛ در خصوص این جرم طریقه به دست آوردن سفیدامضا یا سفیدمهر اهمیتی ندارد؛ خواه آن را دزدیده باشد، خواه آن را پیدا کرده باشد.

۱۴۱- شخص مجنونی گمان می کند حیوانی در حال گذر از خیابان است و به سمت او سنگی پرتاب می کند درحالی که مورد دیده شده انسان بوده و سنگ پرتاب شده باعث شکستن سر وی شده است. نوع خیانت کدام است؟

(۱) جنایت نیست. (۲) شبه عمدی (۳) خطای محض (۴) عمدی

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به ماده ۲۹۲ ق.م.ا. جنایت ارتكابی توسط مجنون در هر حال خطای محض محسوب می شود.

۱۴۲- اگر کسی با یک ضربه عمدی موجب جنایات متعدد بر اعضای مجنی علیه شود و این جنایات، به طور مشترک موجب قتل وی شود و قتل مشمول تعریف جنایات عمدی باشد، کدام مورد صحیح است؟

(۱) تداخل جنایات محقق نمی شود و مرتکب به قصاص یا دیه عضو بر حسب مورد، نسبت به هر یک از جنایات بر عضو و نیز قصاص نفس محکوم می شود.

(۲) تداخل جنایات صورت گرفته و مرتکب، تنها به قصاص نفس محکوم می شود.

(۳) تداخل جنایات نسبت به جنایات متعدّد که همگی یک جنایت بر عضو محسوب شده، محقق است و مرتکب به دیه یا قصاص یک جنایت بر عضو و نیز قصاص نفس محکوم می شود.

(۴) تداخل جنایات محقق نمی شود و مرتکب به دیه و قصاص جنایات بر عضو که به تنهایی قابلیت جنایت بر نفس ندارند و نیز قصاص نفس محکوم می شود.

گزینه ۲ صحیح است.

در صورتی که ضربه یا ضرباتی عمدی منجر به آسیب های متعددی در بدن شده و این ضربات جمعاً و مشترکاً منتج به ایجاد آسیبی بزرگ تر (مثل فوت) شود بنا بر تداخل است؛ یعنی صدمات وارده در نفس تداخل می کنند و در نتیجه مرتکب فقط به قصاص نفس محکوم می شود. ولی اگر فقط برخی آسیب ها منجر به فوت شده (مثل ضربات وارده به سر) و برخی صدمات منجر به فوت نشده باشند (مثل جروح وارده بر دست و پا)، در این صورت فقط آسیب های منجر به فوت در نفس تداخل می کنند؛ ولی آسیب های غیر موثر در فوت بنا بر اصل عدم تداخل، جداگانه محاسبه شده و در نتیجه قصاص یا دیه آن ها جداگانه لحاظ می شوند.

۱۴۳- در کدام یک از جرایم مستوجب حد، بر اساس قانون تحقق جرم علاوه بر رفتار، منوط به تحقق نتیجه نیست؟

(۱) افساد فی الارض (۲) محاربه (۳) قوادی (۴) بغی

گزینه ۴ صحیح است.

سوء نیت خاص - مشتمل بر قصد تحقق نتیجه یا علم به وقوع آن - مربوط به جرایم مقید است؛ مثلاً محاربه، افساد فی الارض، قوادی، قتل عمد، کلاهبرداری و ... جرایم مقید هستند که در آن ها علاوه بر سوء نیت عام، سوء نیت خاص هم لازم است. فلذا در جرایم مطلق اصولاً سوء نیت خاص لازم نیست؛ استثنائاً در برخی جرایم مطلق، سوء نیت خاص هم لازم است؛ شامل نشر اکاذیب، جعل و برخی مظاهر جرایم ضد امنیتی. این جرایم مطلق هستند ولی مستلزم وجود سوء نیت خاص هستند. (به ترتیب قصد تشویش اذهان عمومی و مقامات رسمی، قصد تقلب و قصد بر هم زدن امنیت مردم) بقی جرمی مطلق است؛ صرف قیام مسلحانه علیه نظام موجب تحقق این عنوان است. فلذا سوء نیت خاص در این جرم اهمیت ندارد.

۱۴۴- درباره اجتماع سبب و مباشر در جنایت، کدام مورد صحیح نیست؟

- (۱) اصل کلی آن است که در صورت استناد جنایت به سبب و مباشر، هر دو به طور مساوی ضامن هستند.
- (۲) چنانچه جنایت مستند به تمامی عوامل باشد، اگر تأثیر رفتار مسبب از مباشر بیشتر باشد، مسئولیت هر یک به میزان تأثیر رفتارشان خواهد بود.
- (۳) اصل بر مسئولیت مباشر است، مگر سبب اقوی باشد.
- (۴) عاملی که جنایت مستند به اوست، ضامن است؛ خواه مباشر باشد، خواه مسبب.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به مواد ۵۲۶ و ۴۹۲ ق.م.ا. در اجتماع سبب و مباشر طبق مقررات قانون مجازات اسلامی، عاملی مسئول است که جنایت مستند به اوست؛ اگر به سبب و مباشر هر دو مستند باشد، هر دو مسئول هستند (اصولاً به میزان مساوی). اگر به هر دو مستند باشد ولی میزان تأثیر رفتار آن ها متفاوت باشد، به میزان تأثیر مسئول هستند. اگر مباشر جاهل، بی اختیار، مجنون یا صغیر غیرممیز باشد، فقط سبب مسئول است.

۱۴۵- «الف» با علم به اینکه دست «ب» مصنوعی است، آن را کشیده و از بدن «ب» جدا کرده و از پشت بام به پایین پرتاب می کند و دست می شکنند. وی مرتکب چه جرمی شده است؟

- (۱) تخریب
- (۲) جنایت عمدی
- (۳) جرم نیست.
- (۴) جنایت شبه عمدی

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۶۶ ق.م.ا. (کتاب دیات) طبق این ماده از بین بردن اعضای مصنوعی موجب ضمان مالی است و خیانت محسوب نمی شود و طبق ماده ۶۷۷ تعزیرات هر کس عمداً اشیا منقول یا غیرمنقول متعلق به دیگری را تخریب نماید یا به هر نحو کلاً یا بعضاً تلف نماید و یا از کار اندازد به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

۱۴۶- در صورت توافق بین جانی عمدی و اولیای دم بر گرفتن دیه، کدام مورد در خصوص مهلت پرداخت، صحیح است؟

- (۱) از موارد توافق نیست و طبق قانون، حال محسوب می شود.
- (۲) حداکثر سه سال قابل تعیین است، ولی باید دیه را به روز تأدیه نماید.
- (۳) به هر مقدار، قابل تعیین است.
- (۴) حداکثر یک سال، قابل تعیین است.

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به مفهوم ماده ۴۹۱ ق.م.ا. توافق طرفین بر مهلت های سه گانه مذکور در ماده ۴۸۸ ق.م.ا. مقدم است. مهلت یک سال از تاریخ وقوع جنایت، معطوف به حالتی است که توافقی در کار نباشد. (ماده ۴۸۸ ق.م.ا.)

۱۴۷- هرگاه کسی مالی را توسط طفل ممیزی از حرز خارج کند، رفتار آمر چه حکمی دارد؟

- (۱) مشمول مجازات قانونی معاونت در سرقت حدی است.
- (۲) حسب مورد، مشمول یکی از سرقت های تعزیری است.
- (۳) در صورت وجود سایر شرایط، آمر به مجازات سرقت حدی محکوم می شود.
- (۴) مشمول حداکثر مجازات معاونت در سرقت حدی است.

گزینه ۲ صحیح است.

اگر مرتکب مال را به وسیله صغیر غیرممیز، مجنون، حیوان یا شیء بی اراده ای از حرز خارج کند، خود او مباشر محسوب شده و در نتیجه مستحق حد است؛ اگر نامبرده مال را به وسیله صغیر ممیز از حرز خارج کند، رفتار او حسب مورد مشمول یکی از سرقت های تعزیری است. (ماده ۲۷۲ ق.م.ا)

۱۴۸- اگر کسی خودروی خود را در محل مجاز پارک کند و موتورسواری به آن برخورد کند، ضمان به چه صورتی است؟

- (۱) راننده خودرو ضامن دیه موتورسوار نیست، بلکه می تواند خسارت وارد بر خودروی خود را هم مطالبه کند.
- (۲) راننده خودرو ضامن دیه موتورسوار است و می تواند نیمی از خسارت وارد بر خودروی خود را هم از محل ترکه موتورسوار مطالبه کند.
- (۳) راننده خودرو ضامن دیه موتورسوار نیست و خسارت وارد بر خودروی او هم قابل مطالبه نیست.
- (۴) راننده خودرو ضامن دیه موتورسوار است و نمی تواند خسارت وارد بر خودروی خود را مطالبه کند.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۱۱ ق.م.ا.

۱۴۹- «الف» همسر «ب»، مبادرت به طرح دعوی مطالبه مهریه می کند. «ب» با علم و یقین به صدور حکم علیه خود، پیش از صدور حکم قطعی، تمامی اموال خود را به انگیزه فرار از پرداخت مهریه، به دیگری منتقل می کند. وی مرتکب چه جرمی شده است؟

- (۱) خیانت در امانت
- (۲) انتقال مال به انگیزه فرار از دین
- (۳) جرم نیست.
- (۴) کلاهبرداری

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به رأی وحدت رویه دیوان عالی کشور به شماره ۷۷۴ مورخ ۹۸/۱/۲۰. معامله به قصد فرار از ادای دین تنها در صورتی جرم است که معامله بعد از تاریخ قطعیت حکم الزام به پرداخت دین باشد. (لزوم سبق محکومیت قطعی مدیون و سپس انتقال مال به دیگری به قصد فرار از ادای دین)

۱۵۰- سه نفر برنامه ریزی می کنند «الف» را پس از خروج از بانک، به عنف سوار خودرو کرده و وجوهی را که قرار است از بانک دریافت کند، از او بربایند. آن ها برای این کار یک خودرو و چند تلفن همراه با شماره هایی که به نام آنها ثبت نشده است. تهیه می کنند ولی فرد مورد نظر آن روز به بانک مراجعه نمی کند. کدام مورد در خصوص این سه نفر صحیح است؟

- (۱) به مجازات جرم عقیم سرقت و آدم ربایی محکوم می شوند.
- (۲) به مجازات شروع به سرقت و آدم ربایی محکوم می شوند.
- (۳) از آنجا که اقدامات مقدماتی آن ها عنوان مجرمانه ندارد، مرتکب جرمی نشده اند.
- (۴) به مجازات تبانی برای اقدام علیه اموال مردم محکوم می شوند.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۶۱۱ قانون تعزیرات: «هرگاه دو نفر یا بیشتر اجتماع و تبانی بنمایند که علیه اعراض یا نفوس یا اموال مردم اقدام نمایند و مقدمات اجرایی را هم تدارک دیده باشند ولی بدون اراده خود موفق به اقدام نشوند حسب مراتب به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهند شد.»

۱۵۱- پسر ۹ ساله ای با پرتاب چوبی به قصد قتل به سمت برادرش، باعث مرگ او می شود. اولیای دم بدون شرط رضایت می دهند چه واکنشی نسبت به پسر ۹ ساله اعمال می شود؟

- (۱) نصیحت به وسیله قاضی
(۲) هیچ واکنشی
(۳) نگهداری در کانون اصلاح و تربیت
(۴) تذکر و اخذ تعهد کتبی به عدم تکرار جرم

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به تبصره ماده ۸۸ ق.م.ا. در صورت ارتکاب جرم مستوجب حد یا قصاص توسط افراد زیر ۱۸ سال باید بین پسر و دختر تفکیک قائل شد. دختر:

- ۱- رده سنی زیر ۹ سال: اقدامات تأمینی و تربیتی مندرج در بند های "الف"، "ب" و "پ" ماده ۸۸.
۲- رده سنی ۹ تا ۱۸ سال: اصل بر اجرای حد یا قصاص است مگر اینکه در خصوص درک و تمیز او، شبهه وجود داشته باشد که در این صورت به مجازات های خاص موضوع ماده ۸۹ محکوم می شود.
پسر:

- ۱- رده سنی زیر ۱۲ سال: اقدامات تأمینی و تربیتی مندرج در بند های "الف"، "ب" و "پ" ماده ۸۸.
۲- رده سنی ۱۲ تا ۱۵ سال: اقدامات تأمینی و تربیتی مندرج در بند های "ت" و "ث" ماده ۸۸.
۳- رده سنی ۱۵ تا ۱۸ سال: اصل بر اجرای حد یا قصاص است مگر اینکه در خصوص درک و تمیز او، شبهه وجود داشته باشد که در این صورت به مجازات های خاص موضوع ماده ۸۹ محکوم می شود.

۱۵۲- چنانچه نسبت به ارتکاب قتل توسط یک نفر از دو نفر معین علم اجمالی وجود داشته باشد، در صورت عدم وجود لوث چگونه عمل می شود؟

- (۱) صاحب حق قصاص با توجه به عدم وجود لوث نمی تواند از متهمان مطالبه سوگند کند و دیه از بیت المال پرداخت می شود.
(۲) صاحب حق قصاص می تواند با قرعه فرد مسئول پرداخت دیه را تعیین کند.
(۳) صاحب حق قصاص می تواند از متهمان مطالبه سوگند کند و در صورتی که همه سوگند یاد کنند، دیه به طور مساوی از آن ها دریافت می شود.
(۴) صاحب حق قصاص می تواند از متهمان مطالبه سوگند کند و در صورتی که همه سوگند یاد کنند دیه از بیت المال پرداخت می شود.

گزینه ۴ صحیح است.

مستند به ماده ۴۷۷ ق.م.ا: «در موارد علم اجمالی به ارتکاب جنایت، توسط یک نفر از دو یا چند نفر معین، در صورت وجود لوث بر برخی از اطراف علم اجمالی، طبق مواد قسامه در این باب عمل می شود و در صورت عدم وجود لوث، صاحب حق می تواند از متهمان مطالبه سوگند کند که اگر همگی سوگند یاد کنند در خصوص قتل دیه از بیت المال پرداخت می شود و در غیر قتل، دیه به نسبت مساوی از متهمان دریافت می شود. تبصره- هرگاه منشا علم اجمالی، اقرار متهمان باشد، حسب مورد اولیای دم یا مجنی علیه مخیرند برای دریافت دیه به هر یک از متهمان مراجعه کنند و در این امر تفاوتی بین جنایت عمدی و غیرعمدی و قتل و غیر قتل نیست».

۱۵۳- چنانچه سه وسیله نقلیه با هم برخورد کنند و به رانندگان و سرنشینان آن ها آسیبی وارد شود و برخورد به هر سه راننده منتسب باشد، مسئولیت رانندگان چگونه تعیین می شود؟

- (۱) هر یک مسئول یک سوم دیه راننده های مقابل و سرنشینان هر سه وسیله هستند.
(۲) هر یک به طور تضامنی مسئول کل دیه سرنشینان سه وسیله و یک سوم دیه راننده های مقابل هستند.
(۳) هر یک فقط مسئول کل دیه سرنشینان وسیله خود هستند.
(۴) هر یک فقط مسئول یک سوم دیه سرنشینان هر سه وسیله هستند.

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۲۸ ق.م.ا: «هرگاه در اثر برخورد دو وسیله نقلیه زمینی، آبی یا هوایی، راننده یا سرنشینان آنها کشته شوند یا آسیب ببینند در صورت انتساب برخورد به هر دو راننده، هریک مسوول نصف دیه راننده مقابل و سرنشینان هر دو وسیله نقلیه است و چنانچه سه وسیله نقلیه با هم برخورد کنند هریک از رانندگان مسوول یک سوم دیه راننده های مقابل و سرنشینان هر سه وسیله نقلیه می باشد و به همین صورت در وسایل نقلیه بیشتر، محاسبه می شود و هرگاه یکی از طرفین مقصر باشد به گونه ای که برخورد به او مستند شود، فقط او ضامن است».

۱۵۴- چنانچه مقتول متولد از زنایی باشد که یکی از طرفین آن اکره شده است، وارث ديه او کیست؟

- (۱) اقوام او از طرفی که مورد اکره بوده است.
(۲) مقام رهبری و اقوام از طرفی که مورد اکره بوده است.
(۳) مقام رهبری
(۴) اقوام از هر دو طرف

گزینه ۱ صحیح است.

مستند به ماده ۵۵۳ ق.م.ا: «وارث ديه شخص متولد از زنا در صورتی که فرزند و همسر نداشته باشد و زنا از هر دو طرف با رضایت صورت گرفته باشد، مقام رهبری است و چنانچه یکی از طرفین شبهه داشته یا اکره شده باشد، همان طرف یا اقوام او، وارث ديه می باشند».

۱۵۵- شخصی بدون مجوز از اشتراک خدمات ارتباطی یک اداره دولتی استفاده می کند. وی مرتکب چه جرمی شده است؟

- (۱) عنوان خاص استفاده غیرمجاز و سرقت رایانه ای
(۲) عنوان خاص استفاده غیرمجاز از اشتراک خدمات ارتباطی و فناوری اطلاعات
(۳) دسترسی غیرمجاز و سرقت رایانه ای
(۴) کلاهبرداری رایانه ای و شنود غیرمجاز

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۱ قانون مجازات استفاده کنندگان غیر مجاز آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز

۱۵۶- در بزه پولشویی کدام مورد قاعداً جرم منشأ به شمار نمی رود؟

- (۱) جرایم رایانه ای
(۲) کلاهبرداری کمتر از یک میلیارد ریال
(۳) تخلفات اداری
(۴) قاچاق کالای مجاز

گزینه ۳ صحیح است.

مستند به الف ماده ۱ قانون اصلاح قانون مبارزه با پولشویی. از نظر این قانون جرم منشأ عبارت است از رفتاری که به موجب ماده ۲ ق.م.ا جرم باشد؛ همچنین تخلفات مندرج در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از نظر قانون مبارزه با پولشویی، جرم محسوب می شوند.

۱۵۷- «الف»، مدیر یک اداره دولتی، بدون مجوز، یک واحد از اداره را به «ب» اجاره می دهد و به طور شفاهی بر ماهیانه چهار میلیون تومان اجاره بها توافق می کنند. لیکن در اجاره نامه مبلغ سه میلیون ذکر کرده و قرار بر آن می شود «ب» سه میلیون را به حساب اداره و یک میلیون باقیمانده را ماهیانه به حساب شخص «الف» واریز کند. اقدام مدیر در اجاره دادن و تصاحب یک میلیون تومان مازاد بر مبلغ مندرج در اجاره نامه به ترتیب چه عنوانی دارد؟

- (۱) تصرف غیرمجاز در اموال دولتی- اختلاس
(۲) اختلاس- اختلاس
(۳) تصرف غیرمجاز در اموال دولتی- تصرف غیرمجاز در اموال دولتی
(۴) تصرف غیرمجاز در اموال دولتی- خیانت در امانت

گزینه ۱ صحیح است.

مصرف کردن اموال دولتی در جهتی غیر از جهات مصوب و تأیید شده، می تواند موجب عنوان مجرمانه تصرف غیرمجاز در اموال و وجوه دولتی باشد. اجاره دادن ملک دولتی نیز داخل در همین عنوان است. در واقع بدلیل اینکه اجاره دادن به قصد تصاحب نبوده است، این اجاره دادن مشمول عنوان تصرف غیرمجاز در اموال دولتی است. در خصوص دریافت ماهانه یک میلیون تومان، به دلیل وجود رکن تصاحب، تحقق عنوان مجرمانه «اختلاس» مقرون به صحت است. البته بهتر بود طراح سوال دریافت و تصاحب وجه یک میلیون تومانی را به صورت سوال اضافه می نمود.

۱۵۸- کدام مورد، جعل محسوب نمی شود؟

- ۱) شخصی که عمداً تاریخ منقضی شده یک سند عادی را معتبر کند.
- ۲) کسی که عمداً مهر دفتر پیشخوان دولتی را بسازد.
- ۳) شخصی که عمداً مدرک کارشناسی دانشگاه تهران را با امضایی متفاوت با امضای رئیس دانشگاه بسازد.
- ۴) صادرکننده چک که عمداً در چک امضایی بکند که متفاوت با امضای اعلام شده در بانک است.

گزینه ۴ صحیح است.

فردی که به جای امضای واقعی خود، امضای دیگری درج کند، اصولاً جاعل محسوب نمی شود. ولی اقدام به تغییر تاریخ، اقدام به ساخت مهر دیگری و یا ساختن مدرک تحصیلی به وضوح جعل محسوب می شوند. (از نوع مادی)

۱۵۹- کسی که شعر سروده شده در هجو یک مقام دولتی را از طریق شبکه های اجتماعی مجازی منتشر کند مرتکب چه جرمی شده است؟

- ۱) انتشار هجویه
- ۲) افترای رایانه ای
- ۳) توهین رایانه ای
- ۴) نشر اکاذیب رایانه ای

گزینه ۱ صحیح است.

اطلاق ماده ۷۰۰ ق.م.ا.مصوب ۱۳۷۵.

کسی که هجویه را منتشر کند مجرم است؛ وسیله و طریق این انتشار اهمیتی ندارد. لازم به گفتن است که جرم هتک حرمت رایانه ای معطوف به حالتی است که کسی صوت یا تصویر متعلق به دیگری را تغییر داده و در نتیجه موجب هتک حیثیت او شود.

۱۶۰- دادستان با علم و عمد، به دلایل غیرموجه، دستور ضبط وثیقه را صادر می کند. او به مجازات کدام عنوان مجرمانه محکوم می شود؟

- ۱) اختلاس
- ۲) توقیف غیرقانونی مال دیگری
- ۳) رفتار برخلاف صریح قانون
- ۴) اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی

گزینه ۲ صحیح است.

مستند به ماده ۶۰۰ قانون تعزیرات.